

SWEDISH
ENVIRONMENTAL
PROTECTION
AGENCY

SKRIVELSE
2025-09-26

Ärendenummer:
NV-00507-25

Analys av system för nationellt stödprogram för nettonolltekniker

Slutredovisning av ett regeringsuppdrag
(regleringsbrev 2025)

Innehåll

SAMMANFATTNING	4
1. UPPDRAG OCH GENOMFÖRANDE	8
1.1 Uppdraget	8
1.2 Metod och genomförande	8
2. BAKGRUND OM ARTIKEL 28 I NETTONOLLFÖRORDNINGEN OCH KLIMATKLIVET	10
2.1 EU:s förordning om nettonollindustrin, artikel 28	10
2.1.1 Förordningens syfte och mål	10
2.1.2 Krav på resiliens och hållbarhet enligt artikel 28	10
2.1.3 Förtydliganden från EU-kommissionen	11
2.2 Klimatklivet 2015–2024	11
3. FÖRDJUPAD ANALYS AV KLIMATKLIVET OCH KARTLÄGGNING AV ANDRA STÖDPROGRAM	14
3.1 Klimatklivets förutsättningar för att bidra till hållbarhet och resiliens inom nettonollteknik	15
3.2 Juridisk analys	15
3.3 Gap-analys: Tre exempel på nettonolltekniker i Klimatklivet och Ladda bilen	17
3.3.1 Värmepumpar	17
3.3.2 Batterier	17
3.3.3 Laddutrustning för elfordon	18
3.4 Kartläggning av andra stödprogram	18
4. SLUTSATSER OCH BEDÖMNINGAR	20
4.1 Naturvårdsverkets huvudsakliga slutsatser	20
4.1.1 Alternativ 1: Ge ytterligare ekonomisk ersättning	21
4.1.2 Alternativ 2: Använda kriterierna som urvalskriterier för prioritering vid stödgivning	21
4.1.3 Alternativ 3: Använda kriterierna som krav för stödberättigande	22
4.1.4 Offentligfinansiella konsekvenser för Klimatklivets budget	23
4.2 Naturvårdsverkets bedömningar	24
4.2.1 Avvakta förtydliganden kring implementering av artikel 28	24
4.2.2 Behov av tolkning av kriterierna	25
4.2.3 Behov av information, samordning och samarbete	25
4.2.4 Alternativt tillvägagångssätt	26
5. REFERENSER	27
BILAGA 1: BEVILJADE NETTONOLLTEKNIKER PER ÅTGÄRDSKATEGORI	28

BILAGA 2: FÖRDJUPAD JURIDISK ANALYS AV ARTIKEL 28 I FÖRHÅLLANDE TILL LADDA BILEN OCH KLIMATKLIVSFÖRODNINGEN	29
BILAGA 3: KARTLÄGGNING AV ANDRA STÖDPROGRAM	47

Sammanfattning

I regleringsbrevet för 2025 fick Naturvårdsverket i uppdrag att analysera hur Klimatklivet kan leva upp till artikel 28 i EU:s nya förordning om nettonollindustrin (Net Zero Industry Act, NZIA)¹. Regeringen har gjort bedömningen att Klimatklivet är ett befintligt stödprogram som kan bidra till Sveriges implementering av förordningen. Uppdraget delredovisades i mars 2025.² Naturvårdsverket slutredovisar uppdraget i form av denna skrivelse.

Naturvårdsverket har utrett flera alternativ för att svara på uppdraget och har i huvudsak dragit tre slutsatser som alla innebär att Regeringen behöver ta aktiv del av information och vägledning från kommissionen för en effektiv och rättssäker tillämpning av förordningen, innan beslut om nationell genomförandeform fattas:

1. Avvakta ytterligare information från EU-kommissionen, då det i nuläget saknas tillräckligt underlag för att avgöra hur – eller om – Klimatklivet, inklusive Ladda bilen, kan uppfylla kraven enligt artikel 28. Naturvårdsverket bedömer att ytterligare vägledning från kommissionen är nödvändig och rekommenderar att beslut om implementering skjuts upp tills sådan vägledning finns.
2. Tolkningen av resiliens- och hållbarhetskriterierna är helt avgörande för om artikel 28 kan implementeras inom Klimatklivet. Olika tolkningar av kriterierna påverkar stödgivningens effektivitet och genomförbarhet.
3. Naturvårdsverket har identifierat flera andra svenska stödprogram som bedöms påverkas av artikel 28. Dessa stödprogram uppmuntrar på olika sätt inköp av slutprodukter med nettonollteknik som omfattas av artikel 28, såsom solcellssystem, batterier, elektrolysörer och värmepumpar. Regeringen bör analysera hur dessa stödprogram påverkas och samordna arbetet, för att förbereda berörda myndigheter gällande implementeringen av artikel 28.

Kort om förordningen, artikel 28 och Naturvårdsverkets tolkning

Förordningen har som mål att stärka EU:s tillverkningskapacitet för klimatvänlig teknik och därmed bidra till unionens klimatmål. Artikel 28 handlar om att medlemsstaterna ska upprätta nya eller uppdatera befintliga stödprogram som omfattar förmåner till hushåll, företag eller konsumenter som uppmuntrar inköp av slutprodukter med nettonollteknik, på ett sätt som bidrar till att både uppnå EU:s

¹Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/1735 av den 13 juni 2024 om inrättande av en åtgärdsram för att stärka Europas ekosystem för tillverkning av nettonollteknik och om ändring av förordning (EU) 2028/1724.

² Naturvårdsverket (2025), Delredovisning regeringsuppdrag nettonollteknik, NV-00507-25

klimatmål och samtidigt öka unionens resiliens med avseende på den egna produktionen av nettonolltekniker.

Artikel 28 i förordningen om nettonollindustrin innebär att stödordningar som främjar inköp av nettonollteknik ska utformas så att de gynnar produkter med högt bidrag till hållbarhet och resiliens. Resilienskriteriet innebär att om en viss nettonollteknik eller dess huvudsakliga särskilda komponenter har ursprung i ett tredjeland, får andelen nettonollteknik eller huvudsakliga komponenter som har ursprung i just det tredjelandet stå för som mest 50 procent av försörjningen inom EU.

Naturvårdsverket tolkar artikel 28 som bindande, men endast vid nyinrättande eller uppdatering av stödordningar som sker efter januari 2026.

Klimatklivets möjlighet att leva upp till artikel 28 i Nettonollförordningen

Naturvårdsverket bedömer att det i nuläget inte finns tillräckligt med information för att kunna avgöra hur och om Klimatklivet, inklusive Ladda bilen, kan uppfylla artikel 28. Dels har EU-kommissionen ännu inte tillgängliggjort information om det råder resiliens avseende alla nettonolltekniker som kan vara stödberättigade inom Klimatklivet. Dels råder det osäkerhet kring hur stor del av en understödd åtgärd som behöver utgöras av nettonollteknik för att artikel 28 ska tillämpas vid stödgivningen. Dessutom är det osäkert om hållbarhetskriteriet kan tolkas på så sätt att det är uppfyllt när en åtgärd minskar utsläppen av växthusgaser.

Naturvårdsverket anser att det krävs ytterligare vägledning från EU-kommissionen i dessa frågor.

Utifrån den information som finns tillgänglig i dagsläget har Naturvårdsverket gjort bedömningen att det finns tre alternativ för att gynna inköp av resilienta och hållbara slutprodukter med nettonollteknik genom Klimatklivet på det sätt som avses i artikel 28:

1. Ge ytterligare ekonomisk ersättning till stödmottagare. Utöver den stödandel som i nuläget kan beviljas för aktuell åtgärd så ska ytterligare ekonomisk ersättning ges till åtgärder som bedöms bidra till resiliens och hållbarhet enligt kriterierna i artikeln.
2. Använda resiliens- och hållbarhetskriterierna som urvalskriterier för prioritering vid stödgivning inom Klimatklivet. Detta ska göras under förutsättning att anslag eller bemyndigande är begränsade så att alla sökande inte kan få stöd.
3. Använda resiliens- och hållbarhetskriterierna som krav för stödberättigande.

I delredovisningen i mars bedömde Naturvårdsverket att det lämpligaste alternativet är att använda artikelns kriterier som urvalskriterier vid stödgivning (alternativ 2). I maj publicerade EU-kommissionen kompletterande akter och förtydliganden för nettonollförordningens implementering. Utifrån den informationen har Naturvårdsverket gjort en fördjupad analys och omprövat vilket

tillvägagångssätt som vi anser möjligt för hur Klimatklivet kan leva upp till bestämmelserna i artikel 28.

Utifrån nu gällande förordningar (Klimatklivet och Ladda bilen) gör vi bedömningen att alternativ 3, som innebär att använda resiliens- och hållbarhetskriterierna som krav för stödberättigande, är det alternativ som säkerställer syftet med artikel 28. I nuläget bedömer Naturvårdsverket dock att implementeringen av artikel 28 inom Klimatklivet bör avvakta vägledning och tydliggörande från EU-kommissionen så att konsekvenserna för stödgivningen kan analyseras tydligare.

Alternativ 1 bedöms inte i nuläget vara genomförbart på grund av EU:s rådande statsstödsregler, medan alternativ 2 inte skulle ge artikel 28 något genomslag eftersom tillgängliga medel i regel inte är en begränsande faktor. Alternativ 3 är därmed det återstående alternativet. Det finns dock en risk att alternativ 3 begränsar antalet stödberättigade åtgärder, och därmed innebär försämrade möjligheter att betala ut stöd. Samtliga alternativ bedöms medföra ökad utredning och administration hos Naturvårdsverket.

Naturvårdsverket har gjort en enklare behovsanalys för att artikel 28 ska kunna implementeras vid genomförande av alternativ 3 (se avsnitt 4). Vi bedömer att det krävs förordningsändringar där resiliens- och hållbarhetskriterierna införs som krav för stödberättigande enligt klimatklivsförordningen för åtgärder som innehåller slutprodukter enligt nettonollförordningen.

Naturvårdsverkets analys av offentligfinansiella konsekvenser för Klimatklivets budget har baserats delvis på uppskattningar, eftersom den statistik Naturvårdsverket för inte möjliggör en detaljerad analys av hur kriterierna påverkar stödgivningen. Analysen visar att implementeringen av artikel 28 sannolikt blir kostnadsdrivande genom att den administrativa kontrollen ökar, effektiviteten i handläggningen minskar och handläggningstiden blir längre. Däremot bedömer vi det inte kostnadsdrivande för Klimatklivets stödgivning. Det kan snarare leda till minskad stödgivning genom att kriterierna för artikel 28 försvårar möjligheten att bevilja stöd. Ytterligare vägledning från EU-kommissionen om hur artikel 28 ska tolkas och tillämpas behövs för att bedöma de ekonomiska konsekvenserna.

Tolkning av resiliens- och hållbarhetskriterier påverkar stödgivningen

Resilienskriteriet är i nuläget svårbedömt i ansökningarna till Klimatklivet, inklusive Ladda bilen, på grund av ofullständiga data från EU-kommissionen gällande importförhållanden då den tillgängliga listan endast redovisar importförhållanden för 25 and drygt 90 slutprodukter med nettonollteknik.

Gällande hållbarhetskriterierna föreslår Naturvårdsverket en pragmatisk tolkning där minskning av växthusgasutsläpp, som är huvudsyftet med Klimatklivet, ska anses uppfylla kriteriet. Tolkningen behöver Regeringen stämma av med EU-kommissionen.

Innebörden och tolkningen av resiliens- och hållbarhetskriterierna är helt avgörande för om artikel 28 kan implementeras inom Klimatklivet utan att

stödgivningens effektivitet och genomförbarhet försämrats. Att avgöra om resiliens- och hållbarhetskriterierna är uppfyllda i varje ansökan bedöms kräva ökad manuell hantering generellt och omöjliggör den höga grad av automatiserade prövning som förekommer inom Ladda bilen.

Behov av tydligare samordning och samarbete

Naturvårdsverket har kartlagt andra stödprogram som förvaltas av svenska myndigheter och som bedöms omfattas av bestämmelserna i artikel 28.

Naturvårdsverkets bedömning är att 11 stödprogram vid fem myndigheter, inklusive Naturvårdsverket, berörs. Naturvårdsverket ser att det finns behov av att Regeringen gör en analys hur alla stödformer påverkas och samordnar arbetet kring artikel 28 i nettonollförordningen för att förbereda alla berörda myndigheter och dess stödprogram gällande implementering av artikeln inför att ytterligare vägledning presenteras. Vi bedömer till exempel att alla berörda myndigheter behöver tillgång till EU:s kunskapsportal för att säkerställa att handläggningen speglar syftet med förordningen om nettonollindustrin i allmänhet och bestämmelserna i artikel 28 i synnerhet.

1. Uppdrag och genomförande

1.1 Uppdraget

Enligt regleringsbrevet för 2025 har Naturvårdsverket fått följande uppdrag:

”Naturvårdsverket ska analysera hur Klimatklivets investeringsstöd kan uppfylla artikel 28 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/1735 av den 13 juni 2024 om inrättande av en åtgärdsram för att stärka Europas ekosystem för tillverkning av nettonollteknik och om ändring av förordning (EU) 2018/1724 (”förordningen om nettonollindustrin”). Naturvårdsverket bör inom ramen för uppdraget föra dialog med Statens energimyndighet och vid behov andra relevanta myndigheter. Naturvårdsverket ska slutligen analysera offentligfinansiella konsekvenser för Klimatklivets budget av art. 28 i förordningen om nettonollindustrin. Uppdraget ska delredovisas till Regeringskansliet (Klimat- och näringslivsdepartementet) senast den 7 mars 2025 samt slutredovisas senast den 30 september 2025.”

Naturvårdsverket tolkar detta uppdrag som en inledande och övergripande analys av vad Klimatklivet som nationellt stödprogram inom nettonollteknik, och utifrån stödets rådande förutsättningar, kommer att behöva ta hänsyn till i och med att artikel 28 träder i kraft från och med januari 2026.

Naturvårdsverket har inte uppfattat att uppdraget omfattar att utveckla detaljerade förslag och processer för implementering, tidplan eller motsvarande. Sådana förslag eller beskrivningar ingår därför inte i denna slutredovisning.

1.2 Metod och genomförande

Naturvårdsverket har genomfört regeringsuppdraget i form av ett uppdrag med en arbetsgrupp. I framtagandet av denna slutredovisning har främst Oskar von Essen, Olof Billebo, Sanna Saleemi, Linnea Ax, Anna Brengesjö och Kim Franzén bidragit.

Naturvårdsverket har analyserat den statistik som finns tillgänglig för Klimatklivet. Summering av statistiken redovisas i bilaga 1, fullständigt kalkylblad sparas i ärendet för denna slutredovisning. Eftersom tillgängliga data inte kan sorteras med avseende på om investeringen innehåller slutprodukter med nettonolltekniker, så kan vi inte dra några säkra slutsatser om hur många ärenden som omfattas. Det går inte heller att dra säkra slutsatser om kostnader eller vilka slutprodukter som är vanligast. Detta skulle kräva en manuell genomgång av en stor volym ärenden. Vi har i stället fått utgå från vissa uppskattningar.

I en gapanalys (se avsnitt 3.3) identifierar vi centrala skillnader mellan hur Klimatklivet fungerar idag jämfört med vad som krävs när artikel 28 träder i kraft, samt vilka behov Naturvårdsverket ser i och med införandet av artikel 28. I detta arbete har vi utgått från tre exempel på slutprodukter med nettonollteknik: batterier, värmepumpar och laddutrustning för elfordon.

Vi har genomfört en juridisk analys av artikel 28 (se avsnitt 3.2 och bilaga 2) och jämfört denna mot klimatklivsförordningen respektive ladda bilen-förordningen för att analysera vilka juridiska utmaningar, och möjligheter, som finns.

Regeringskansliet har i dialog med Naturvårdsverket efterfrågat en enklare kartläggning över andra stödprogram som borde beröras av bestämmelserna i artikel 28. Kartläggningen presenteras i den fördjupade analysen, se avsnitt 3.4.

Naturvårdsverket har i uppdragets inledande fas haft dialog med handläggare och enhetschef på Statens energimyndighet. I denna dialog har bland annat kopplingar till Energimyndighetens uppdrag att rapportera artikel 21.2 och 21.3 i nettonollförordningen diskuterats. Naturvårdsverket har även vid flera tillfällen under genomförandet av uppdraget fört dialog med Tillväxtverket, som har tre pågående uppdrag inom nettonollförordningen. Genom dialogen med Tillväxtverket har Naturvårdsverket tagit del av löpande uppdateringar från kommissionen avseende nettonollförordningen i allmänhet och artikel 28 i synnerhet.

Beslut om denna skrivelse har fattats av Naturvårdsverkets generaldirektör Johan Kuylenstierna den 2 oktober 2025 (NV-00507-25).

2. Bakgrund om artikel 28 i nettonollförordningen och Klimatklivet

2.1 EU:s förordning om nettonollindustrin, artikel 28

2.1.1 Förordningens syfte och mål

EU:s förordning om nettonollindustrin antogs i juni 2024 och syftar till att förbättra den europeiska tillverkningskapaciteten för så kallad nettonollteknik³.

Förordningen tar sikte på hinder för att öka EU:s produktion och konkurrenskraft inom nettonollteknik, attrahera investeringar och förbättra marknadstillgången för ren teknik inom unionen. Detta för att stödja övergången till ren energi och förbättra EU:s energiresiliens. Målet är att EU:s tillverkningskapacitet ska möta minst 40% av unionens årliga installationsbehov fram till 2030 och ge förutsägbarhet, säkerhet och långsiktiga signaler till tillverkare och investerare.⁴

Förordningen ska ses som ett ramverk och innehåller åtgärder inom tillstandsprocesser, koldioxidavskiljning och lagring, tillgång till marknader, stärkt kompetens och innovation och även andra former av offentlig intervention, såsom stödprogram som ger incitament för hushåll och företag att köpa produkter med nettonollteknik. Exempelvis system som ger stöd till installationer av taksolceller på privata hem.

2.1.2 Krav på resiliens och hållbarhet enligt artikel 28

Artikel 28 i förordningen om nettonollindustrin riktar sig speciellt till stödprogram som omfattar förmåner till hushåll, företag eller konsumenter som uppmuntrar inköp av slutprodukter med nettonollteknik. Enligt artikel 28 ska sådana system utformas eller uppdateras så att de främjar stödmottagarnas inköp av slutprodukter med nettonollteknik producerade inom EU.

³ Kommissionens genomförandeförordning (EU) 2025/1178 av den 23 maj 2025 om tillämpningsföreskrifter för Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/1735 vad gäller förteckningen över slutprodukter med nettonollteknik och deras huvudsakliga särskilda komponenter i syfte att bedöma bidraget till resiliens

⁴ https://single-market-economy.ec.europa.eu/industry/sustainability/net-zero-industry-act_en

Bidraget till resiliens och hållbarhet för de slutprodukter med nettonollteknik som är tillgängliga på marknaden ska bedömas på grundval av ett öppet, icke-diskriminerande och transparent förfarande.

Bidraget till resiliens och hållbarhet ska baseras på slutprodukternas bidrag till resiliens, med beaktande av andelen nettonollteknik eller dess huvudsakliga särskilda komponenter som har sitt ursprung i ett tredjeland som står för mer än 50 % av försörjningen av den specifika nettonolltekniken inom unionen (resilienskriteriet), och minst ett av följande hållbarhetskriterier:

- Miljömässig hållbarhet som går utöver minimikraven i tillämplig rätt.
- Bidrag till innovation genom tillhandahållande av helt nya lösningar eller förbättring av jämförbara spetsteknologilösningar.
- Bidrag till integreringen av energisystemet.

2.1.3 Förtydliganden från EU-kommissionen

I slutet på maj 2025 antog EU-kommissionen ett antal kompletterande akter för att förtydliga och underlätta implementeringen av förordningen om nettonollindustrin. Tre viktiga förtydliganden gjordes i samband med detta:

1. EU-kommissionen fastställde vilka specifika slutprodukter med nettonollteknik som avses.⁵
2. EU-kommissionen publicerade information om andelarna av unionens försörjning som kommer från olika tredje länder⁶, vilken är avgörande för att kunna bedöma bidraget till resiliens enligt artikel 28. Dock finns för närvarande endast data om andelarna av unionsförsörjningen för 25 (av totalt cirka 90) slutprodukter och deras huvudspecifika komponenter. För resterande slutprodukter saknas uppgifter och Naturvårdsverket har därför, för dessa slutprodukter, inte kunnat göra någon bedömning av resiliens.
3. EU-kommissionen förtydligade att även för slutprodukter för vilka EU redan är resiliens så måste minst ett av de tre hållbarhetskriterierna uppfyllas.⁷

2.2 Klimatklivet 2015–2024

Klimatklivet är ett stöd till fysiska investeringar som minskar utsläppen av växthusgaser. Sedan starten 2015 har Klimatklivet fördelat 19,7 miljarder kronor

⁵ [Kommissionens genomförandeförordning \(EU\) 2025/1178 av den 23 maj 2025 om tillämpningsföreskrifter för Europaparlamentets och rådets förordning \(EU\) 2024/1735 vad gäller förteckningen över slutprodukter med nettonollteknik och deras huvudsakliga särskilda komponenter i syfte att bedöma bidraget till resiliens](#)

⁶ https://single-market-economy.ec.europa.eu/document/download/860c257b-16db-429e-91c1-a30bea57e7ce_en?filename=C_2025_9034_1_EN_ACT_part1_v8.pdf

⁷ Enligt mejl från EU-kommissionen till Regeringskansliet 2025-05-22

till över 27 500 investeringar, som på olika sätt bidrar till grön omställning.⁸ Stödet är riktat till kommuner, regioner, företag och organisationer i hela Sverige.

Klimatklivet gäller inte för privatpersoner. Besluten om investeringsstöd från Klimatklivet fattas utifrån förordningen (2015:517) om stöd till lokala klimatinvesteringar (klimatklivsförordningen) samt förordning (2019:525) för installation av laddningspunkter för elfordon (Ladda bilen-förordningen). EU:s statsstödsregler tillämpas för ansökningar från företag. Ladda bilen innehåller den absolut största volymen av ärenden inom Klimatklivet, generellt sett är ärendena mindre till storleken och arbetssättet kontra Klimatklivet är annorlunda. Ladda bilen har precis blivit digitalt och jobbar med en mer automatiserad handlägningsprocess i jämförelse med Klimatklivet.

Klimatklivet gäller för fysiska investeringar och kostnader kopplade till dessa. Stöd ges inte till pilotprojekt, demoanläggningar och förstudier. Stödet kan gå till klimatinvesteringar inom många olika områden. De åtgärder som ger högst klimatnytta per investeringskrona får stöd. Exempel på områden och investeringar som kan få stöd visas i Tabell 1 nedan.

Som styrmedel omfattas Klimatklivet av krav på att resultaten av stödet ska kunna följas upp och utvärderas. Syftet med Klimatklivets statistik- och uppföljningssystem är i första hand att bedöma och följa upp de klimatmässiga effekterna av beviljade åtgärder. För varje ansökan samlas därför uppgifter in om exempelvis:

- Typ av åtgärd (t.ex. transport, energikonvertering, produktion av biogas, laddstation)
- Förväntad utsläppsminskning i koldioxidekvivalenter
- Kostnadseffektivitet (kg CO₂e/ investerad krona)
- Organisation, verksamhetstyp och geografisk spridning

Statistiken fokuserar alltså på uppnådd klimatnytta och kostnadseffektivitet snarare än på vilka specifika tekniker eller komponenter som används i åtgärderna.

⁸ Alla uppgifter är hämtade från Naturvårdsverkets hemsida:
<https://www.naturvardsverket.se/amnesomraden/klimatomställningen/klimatklivet/>

Tabell 1. Exempel på områden och investeringar som kan få stöd genom Klimatklivet

Åtgärdsområde	Typ av investering
Laddinfrastruktur	Laddstationer för elfordon.
Vätgas	Tankstationer för vätgas, produktion av vätgas till tunga transporter, flyg, sjöfart och industri, distributionslager, investeringar för att använda vätgas inom industrin, vätgasdrivna fartyg.
Fossilfria lösningar inom lantbruket	Byte till förnybar energi för uppvärmning av spannmålstorkar och stallar, eldrivna arbetsmaskiner, bevattnings- och gödselpumpar, eldrivna utfodringssystem, produktion av biogas från gödsel, elproduktion från biogas, produktion av biokol.
Fossilfri energi och värme	Biobränslepannor för uppvärmning och industriprocesser, anslutning till fjärrvärmenät, ny processteknik och andra investeringar för användning av förnybara bränslen.
Spillvärme	Återvinning av överskottsvärme.
Biokol	Biokolspannor som ersätter fossila värmelösningar, biokolsproduktion.
Biogas	Produktion av biogas, utbyggnad av biogasinфраstruktur, tankstationer för biogas.
Hållbara biodrivmedel och elektrobränslen	Produktion av hållbara elektrobränslen, användning av restprodukter från skogsråvara för att producera biobränslen.
Cirkulära flöden	Åtgärder för att minska avfall, öka återvinning och återanvändning, minska resursförbrukning.

3. Fördjupad analys av Klimatklivet och kartläggning av andra stödprogram

I den fördjupade analysen har Naturvårdsverket delat upp arbetet i flera delar. Den innehåller en analys av Klimatklivets förutsättningar att bidra till hållbarhet och resiliens inom nettonollteknik, en juridisk analys, en gap-analys och en kartläggning av andra stödprogram som av Naturvårdsverket bedöms omfattas av artikel 28.

Inom Klimatklivet finns flera åtgärds kategorier som omfattar slutprodukter baserade på nettonollteknik. Dessa slutprodukter ingår dock ofta som delar i större, sammansatta åtgärder, vilket medför utmaningar när det gäller att identifiera och kvantifiera dem utifrån Klimatklivets befintliga statistik- och uppföljningssystem. Denna komplexitet gör det svårt att ta fram en tillförlitlig uppskattning av i vilken omfattning stöd faktiskt har beviljats till slutprodukter med nettonollteknik. För att ändå ge en översikt har Naturvårdsverket gjort en kartläggning av slutprodukter med nettonollteknik som förekommer inom Klimatklivet. I listan nedan redovisar vi dessa, vilket ger en indikation på teknikernas närvaro inom programmets åtgärdsområden.

- Batterier
- Termiska energilagringssystem
- Värmepumpar
- Hållbara biogasanläggningar
- Hållbara biometananläggningar
- Elfordonsladdningsutrustning
- Landström
- Anläggningar för hållbara alternativa bränslen
- Pelletskvarnar
- Brikettpressar
- Organiska Rankine-cykel (ORC) kraftsystem
- Värme- och kyldistributionssystem rörledningar
- Elektriska framdrivningssystem för väg- och terrängtransport
- Elektriska framdrivningssystem för järnvägstransport
- Elektriska framdrivningssystem för sjötransport
- Elektriska framdrivningssystem för lufttransport
- Alkaliska elektrolysörer (AEL)
- Protonbytesmembranelektrolysörer (PEMEL)
- Anjonbytesmembranelektrolysörer (AEMEL)

- Fastoxidelektrolysörer (SOEL)
- Protonbytesmembran-bränsleceller (PEMFC)
- Fastoxidbränsleceller (SOFC)
- Väteöverförings- och distributionsnät
- Vätelagringsanläggningar

3.1 Klimatklivets förutsättningar för att bidra till hållbarhet och resiliens inom nettonollteknik

Det finns ett antal omständigheter att ta hänsyn till för att Klimatklivet ska ha förutsättningar att bidra till hållbarhet och resiliens inom nettonollteknik.

Inledningsvis är det svårt att tolka regelverket (artikel 28) utifrån Klimatklivets förutsättningar. Klimatklivet är ett etablerat stöd för klimatomställning som i hög utsträckning är känt för berörda målgrupper. System och rutiner är upparbetade och det finns en fungerande organisation på plats. Samtidigt är Klimatklivet ett brett investeringsstöd för klimatomställning och inget renodlat stöd till slutprodukter med nettonollteknik, även om det finns tydliga inslag och att Ladda bilen har mer direkta kopplingar till nettonollteknik. Naturvårdsverket uppfattar att artikel 28 är utformad för specialiserade stödprogram inom nettonollteknik, såsom stöd till inköp av taksolceller för privatbostäder. Det är svårt för ”breda” stöd som Klimatklivet att förhålla sig till bestämmelserna.

Idag utgår stödgivningen från klimatnytta per investeringskrona och ingen hänsyn tas till av EU utpekade nettonolltekniker eller unionens resiliens avseende dessa. Det innebär att bidragsansökningar som skulle kunna bidra till resiliens kan avslås på grund av för låg klimatnytta.

Vidare är Klimatklivets stödgivning till företag baserad på EU:s statsstödsregler vilket begränsar möjligheterna till ytterligare ekonomisk ersättning. Klimatklivet kräver redan idag en stor arbetsinsats av sökande och handläggare. Ytterligare regelverk riskerar att göra det mer komplicerat och därmed medföra ökade administrativa kostnader.

Ytterligare en omständighet att ta hänsyn till är att utformningen av Klimatklivets statistik gör att det i dagsläget är svårt att bedöma påverkan på urval och budget (se avsnitt 2.2). Naturvårdsverket saknar fortsatt information om flera slutprodukters importförhållanden från EU-kommissionen, vilket gör det svårt att göra bedömningar utifrån resilienskriteriet (se avsnitt 2.1.3).

3.2 Juridisk analys

Inom uppdraget har Naturvårdsverket genomfört en juridisk analys av artikel 28 och dess påverkan på Naturvårdsverkets stödordningar i form av Klimatklivsförordningen (2015:517) och Ladda bilen-förordningen (2019:525) som

utgör en del av Klimatklivets anslag och organisation. Analysens huvudsakliga resultat redovisas nedan och är bifogad i sin helhet i bilaga 2.

- Artikel 28 i förordningen om nettonollindustrin innebär att stödordningar som främjar inköp av nettonollteknik ska utformas så att de gynnar produkter med hög hållbarhet och resiliens.
- Naturvårdsverket tolkar artikel 28 som bindande, men endast vid nyinrättande eller uppdatering av stödordningar som sker efter januari 2026.
- Ladda bilen och Klimatklivet omfattas av artikel 28, men med olika grad av tillämplighet beroende på målgrupp och typ av stöd.

Den juridiska analysen visar att artikel 28 är tillämplig när stödet ges till företag, men inte till föreningar, privatpersoner eller kommuner och andra organisationer som inte är att betrakta som företag.

Naturvårdsverket har analyserat de båda stödordningarna och konstaterar att det finns tre olika alternativ för implementering utifrån hur förordningarna ser ut idag:

1. Ge ytterligare ekonomisk ersättning, utöver den stödandel som i nuläget kan beviljas för aktuell åtgärd, till åtgärder som bedöms bidra till resiliens och hållbarhet enligt kriterierna i artikeln.
2. Använda resiliens- och hållbarhetskriterierna som urvalskriterier för prioritering vid stödgivning inom Klimatklivet, under förutsättning att anslag eller bemyndigande är begränsade så att alla sökande inte kan få stöd.
3. Använda resiliens- och hållbarhetskriterierna som krav för stödberättigande.

Hållbarhetskriterierna har analyserats, utgångspunkten har varit främst kriteriet

- Miljömässig hållbarhet som går utöver minimikraven i tillämplig rätt.

Kommissionen har antagit en genomförandeakt som fastställer detaljerade minimikrav för miljömässig hållbarhet vid offentlig upphandling, med fokus på bland annat koldioxidavtryck, utsläpp och cirkulär ekonomi. Dessa krav kan ge viss vägledning för stödgivning enligt artikel 28, men är främst utformade för upphandling av specifika nettonollteknikprodukter, vilket gör dem svåra att direkt tillämpa vid stödgivning där föremålet varierar, som inom Klimatklivet där bredden av stödprogram innebär att åtgärderna sällan innehåller samma produkter.

Naturvårdsverket framhåller att det är osäkert om minskade växthusgasutsläpp under driftfasen ska räknas som ett hållbarhetskriterium, även om det vore administrativt enkelt. Alternativa kriterier, såsom påverkan på biologisk mångfald, möjligheter till reparation eller vattenförbrukning, kräver ofta oproportionerligt stora utredningsresurser i form av handläggning. Därför vore det ändamålsenligt att anse att en åtgärd uppfyller hållbarhetskravet om den bidrar till minskade växthusgasutsläpp, men det är oklart om detta är kommissionens avsikt, vilket gör ytterligare vägledning från kommissionen nödvändig.

Enligt den juridiska analysen behövs ytterligare vägledning från EU-kommissionen och Regeringskansliet inom följande områden:

- Resilienskriteriet: Svårbedömt i nuläget på grund av ofullständiga data gällande importförhållanden från EU-kommissionen.

- Hållbarhetskriteriet: Naturvårdsverket önskar en pragmatisk tolkning där minskning av växthusgasutsläpp anses uppfylla kriteriet, även om detta inte är den avsedda innebörden.
- Statsstödsregelverket: Begränsar i nuläget möjligheten att ge ytterligare ekonomisk ersättning, vilket påverkar hur artikel 28 kan implementeras.
- Vägledning för att tydliggöra gränsdragningar inom artikel 28, kriteriernas tillämpning och hur artikel 28 ska förstås i praktiken.

3.3 Gap-analys: Tre exempel på nettonolltekniker i Klimatklivet och Ladda bilen

I analysarbetet har vi valt ut tre slutprodukter som exempel, i syfte att konkretisera vilka utmaningar och möjligheter tillämpning av artikel 28 skulle kunna innebära i praktiken. Dessa slutprodukter är värmepumpar, batterier och laddutrustning för elfordon. För respektive slutprodukt råder olika förutsättningar med avseende på unionsförsörjningen (det vill säga EU:s importförhållanden).

3.3.1 Värmepumpar

Energikonvertering genom byte till värmepump är en vanligt förekommande åtgärd inom Klimatklivet. Hittills har stöd beviljats till drygt ett hundratal företag för installation av värmepumpar. Det förs ingen separat statistik över värmepumpar, vilket gör det svårt att exakt uppskatta antalet åtgärder. En manuell uppskattning har dock gjorts baserat på sökandes beskrivningar och rubriksättning av åtgärderna. Åtgärderna innebär oftast att en fossilbaserad energikälla, till exempel en oljepanna, ersätts med en eldriven värmepump som bidrar till ett minskat klimatavtryck.

Enligt data från EU-kommissionen⁹ råder ingen resiliensproblematik i unionen för denna produkt. Resilienskriteriet är därför inte relevant. Men minst ett av artikelns tre hållbarhetskriterier behöver ändå mötas.

3.3.2 Batterier

Inom Klimatklivet förekommer batterier i vissa åtgärder, ofta som en mindre del av en större åtgärd och sällan som den större delen av åtgärden. Exempelvis kan det handla om inköp av eldrivet motorredskap inom lantbruk så som foderputtare och gödselrobotar där dieseldriven motsvarande utrustning byts ut. Batterierna är då att betrakta som en del av en större komponent och ingen egen komponent vilket innebär svårigheter att beräkna kostnaden för den enskilda komponenten.

⁹ https://single-market-economy.ec.europa.eu/document/download/860c257b-16db-429e-91c1-a30bea57e7ce_en?filename=C_2025_9034_1_EN_ACT_part1_v8.pdf

Naturvårdsverket har ingen möjlighet att ta ut statistik som redovisar hur många åtgärder som innehåller batterier av olika slag inom Klimatklivet.

Gällande batterier är EU starkt beroende av tredje land enligt data från EU-kommissionen.¹⁰ När en åtgärd innehåller ett inköp av batterier behöver därför både resilienskriteriet och ett av hållbarhetskriterierna mötas. För att säkerställa att åtgärden bidrar till resiliens behöver den sökande på något sätt verifiera att batterierna inte är producerade i tredje land.

3.3.3 Laddutrustning för elfordon

En betydande del av Klimatklivet handlar om att ge stöd till laddutrustning för elfordon. Omkring 90 procent av alla beviljade åtgärder inom Klimatklivet och ladda bilen har gått till investeringar i laddinfrastruktur, varav cirka 50 procent går till företag¹¹.

Vad gäller laddutrustning för elfordon saknar EU-kommissionen för närvarande data för hur unionsförsörjningen ser ut.¹² Naturvårdsverket vet därför inte om det råder resiliens för denna typ av åtgärder eller inte. Därför kan inte resilienskriteriet tillämpas. Minst ett av hållbarhetskriterierna behöver ändå uppfyllas.

3.4 Kartläggning av andra stödprogram

Regeringskansliet har i dialog med Naturvårdsverket efterfrågat en enklare kartläggning över andra stödprogram som borde beröras av bestämmelserna i artikel 28. Naturvårdsverket uppfattar att artikel 28 i förordningen om nettonollindustrin ska tillämpas om ett system har en stödordning som

1. riktar sig mot målgruppen företag, privatpersoner och/eller hushåll och
2. inkluderar stöd till inköp av slutprodukter med nettonollteknik.

Naturvårdsverket har konstaterat att det finns flera svenska stödprogram som, när de inrättas eller uppdateras, bör analyseras och anpassas utifrån syftet med och bestämmelserna i artikel 28. Naturvårdsverket har i tabell 2 nedan identifierat stödprogram som hanteras av svenska statliga myndigheter (inklusive Naturvårdsverket) och som bedöms påverkas av artikel 28.¹³ Det är ännu under utredning huruvida elfordon omfattas. För en detaljerad genomgång, se bilaga 3,

¹⁰ https://single-market-economy.ec.europa.eu/document/download/860c257b-16db-429e-91c1-a30bea57e7ce_en?filename=C_2025_9034_1_EN_ACT_part1_v8.pdf

¹¹ Statistik inom Klimatklivet från statistikuttåg 2025-01-27 uppdaterade siffror för Ladda bilen 2025-09-01

¹² https://single-market-economy.ec.europa.eu/document/download/860c257b-16db-429e-91c1-a30bea57e7ce_en?filename=C_2025_9034_1_EN_ACT_part1_v8.pdf

¹³ Flera stödprogram skulle kunna vara berörda men har exkluderats av olika anledningar. Exempelvis ERUF, med motiveringen att varken privatpersoner eller företag är primär målgrupp, samt att det är att betrakta som ett utvecklingsstöd snarare än ett investeringsstöd (investeringar kan vara möjliga men då som en del av ett större regionalfondsprojekt).

Kartläggning av andra stödprogram.

Tabell 2. stödprogram som borde beröras av bestämmelserna i artikel 28

Stödprogram	Myndighet	Målgrupp	Stödberättigade kostnader
Klimatklivet	Naturvårdsverket	Företag, kommuner, regioner och organisationer	Investeringskostnader
Ladda bilen	Naturvårdsverket	Bostadsrättsföreningar, organisationer och företag	Investeringskostnader
Elbilspremie¹⁴ (from jan 2026)	Naturvårdsverket	Privatpersoner	Investeringskostnader
Industriklivet	Energimyndigheten	Industriföretag, universitet och forskningsinstitut	Forskning, förstudier samt pilot-, demo- och investeringsprojekt
Elbusspremie¹⁵	Energimyndigheten	Kollektivtrafikmyndigheter, kommuner och trafikföretag	Investeringsmerkostnader för elbussar
Klimatpremie¹⁵	Energimyndigheten	Företag, kommuner och regioner	Investeringsmerkostnader för lätta ellastbilar, vissa tunga lastbilar samt miljöarbetsmaskiner
Regionala elektrifieringspiloter	Energimyndigheten	Företag, kommuner, regioner och organisationer	Uppförande, installation eller uppgradering av laddningsinfrastruktur
Bidrag för energieffektivisering i småhus	Boverket	Privatpersoner	Materialkostnader för vissa värmesystemsåtgärder och klimatskärmsåtgärder
Skattereduktion för grön teknik	Skatteverket	Privatpersoner	Installation av solceller och system för lagring av egenproducerad el eller installation av laddningspunkt för elfordon
Regionalt investeringsstöd (RIS)	Tillväxtverket	Företag inom utpekade stödområden	Investeringar i materiella och immateriella tillgångar
Fonden för rättvis omställning (FRO)	Tillväxtverket	Stålindustrin i Norrbotten, metallindustrin i Västerbotten och mineralindustrin på Gotland	Investeringar i bland annat klimatsmart och resurseffektiv teknik och kompetenshöjning för anställda

¹⁴ Det är ännu oklart om elfordon omfattas – ytterligare vägledning behövs

4. Slutsatser och bedömningar

4.1 Naturvårdsverkets huvudsakliga slutsatser

Naturvårdsverket bedömer att det i nuläget inte finns tillräcklig information för att avgöra hur och om Klimatklivet och Ladda bilen kan uppfylla artikel 28. EU-kommissionen har ännu inte tillgängliggjort information om det råder resiliens avseende alla nettonolltekniker som kan vara stödberättigade inom Klimatklivet. Det råder också osäkerhet kring hur stor del av en understödd åtgärd som behöver utgöras av nettonollteknik för att artikel 28 ska tillämpas vid stödgivningen. Hur resiliens- och hållbarhetskriterierna tolkas är dessutom helt avgörande för om artikel 28 kan implementeras inom Klimatklivet. Naturvårdsverket gör även bedömningen att det finns ett behov av tydligare samordning och samarbete mellan Regeringskansliet och berörda myndigheter gällande implementeringen av artikel 28.

Utifrån den information som finns tillgänglig idag har Naturvårdsverket gjort bedömningen att det finns tre alternativ för Klimatklivet att leva upp till bestämmelserna i artikel 28:

1. Ge ytterligare ekonomisk ersättning, utöver den stödandel som i nuläget kan beviljas för aktuell åtgärd, till åtgärder som bedöms bidra till resiliens och hållbarhet enligt kriterierna i artikeln.
2. Använda resiliens- och hållbarhetskriterierna som urvalskriterier för prioritering vid stödgivning inom Klimatklivet, under förutsättning att anslag eller bemyndigande är begränsade så att alla sökande inte kan få stöd.
3. Använda resiliens- och hållbarhetskriterierna som krav för stödberättigande.

Naturvårdsverket gjorde i delredovisningen bedömningen att det mest lämpliga alternativet var att använda resiliens- och hållbarhetskriterierna som urvalskriterier vid stödgivning (alternativ 2). Sedan dess har EU-kommissionen publicerat kompletterande akter och förtydliganden gällande förordningens implementering. Mot bakgrund av den informationen har Naturvårdsverket omprövat vilket tillvägagångssätt som bedöms vara möjligt för att Klimatklivet ska kunna uppfylla bestämmelserna i artikel 28.

Utifrån nu gällande förordningar (Klimatklivet och Ladda bilen) gör vi bedömningen att alternativ 3, som innebär att använda resiliens- och hållbarhetskriterierna som krav för stödberättigande, är det alternativ som säkerställer syftet med artikel 28. I nuläget bedömer Naturvårdsverket att implementeringen av artikel 28 inom Klimatklivet bör avvakta vägledning och

tydliggörande från EU-kommissionen så att konsekvenserna för stödgivningen kan analyseras tydligare. Alternativ 1 bedöms inte vara genomförbart i dagsläget på grund av EU:s statsstödsregler och nuvarande förordningar för Klimatklivet och Ladda bilen. Alternativ 2 skulle innebära att artikel 28 får ingen eller endast begränsad effekt, eftersom tillgängliga medel inte varit en begränsande faktor.

4.1.1 Alternativ 1: Ge ytterligare ekonomisk ersättning

Möjligheten att ge ytterligare ekonomisk ersättning tolkar Naturvårdsverket som en möjlighet att ge mer stöd än vad en stödmottagare som utgångspunkt kan få genom stöddordningen. Möjligheten begränsas i nuläget av stödnivåerna i EU:s statsstödsregler. Om stöd ges enligt de minimis-förordningen måste stödets storlek hålla sig inom de begränsningar som anges där. Om en åtgärd når taket för de minimis-stöd kan ytterligare ersättning därför inte beviljas.

För de flesta åtgärder som beviljas med stöd av GBER så slår stödnivåerna redan i taket, eftersom de i GBER ligger lägre än nivån i klimatklivs-förordningen. I praktiken kommer vi alltså inte att kunna ge mer ersättning till åtgärder som bedöms bidra till resiliens och hållbarhet enligt artikel 28 då vi, med befintligt regelverk, inte kan höja stödnivåerna enligt GBER.

Att ge mindre stöd till åtgärder som inte bedöms bidra till resiliens och hållbarhet anser Naturvårdsverket inte är aktuellt eftersom utredningen om hur mycket stödet skulle minskas innebär komplicerad och tidskrävande handläggning. En lägre stödandel till sökande som inte uppfyller kriterierna kan också resultera i klimatinvesteringar som inte blir av och därmed mindre total klimatnytta.

Som Naturvårdsverket har tolkat uppdraget har slutsatserna om vilket alternativ som förespråkas utgått ifrån nuvarande förordning. Samtidigt ser Naturvårdsverket alternativet att ge ytterligare ekonomisk ersättning som en framkomlig väg men då krävs EU-kommissionens godkännande för att möjligen kunna ge företag stöd till klimatinvesteringar inom ramen för Klimatklivet utan tillämpning av GBER eller de minimis-förordningen. I det fallet skulle Sverige kunna reglera ytterligare ekonomisk ersättning i klimatklivs-förordningen.

4.1.2 Alternativ 2: Använda kriterierna som urvalskriterier för prioritering vid stödgivning

Detta alternativ innebär att man inte bara utgår från att bevilja de ansökningar som har störst utsläppsminskning per investeringskrona, utan också prioriterar de som bidrar till resiliens och hållbarhet i enlighet med artikel 28. Redan nu finns möjligheter i klimatklivs-förordningen att ta hänsyn till andra förhållanden än den faktiska utsläppsminskningen, dock inte kriterierna i artikel 28. Genom att inkludera resiliens- och hållbarhetskriterierna i klimatklivs-förordningen, på ett liknande sätt som att hänsyn ska tas till exempelvis jordbruksåtgärder, så möjliggör man för att resilienta och hållbara åtgärder att prioriteras framför andra.

En stor del av de sökande som uppfyller kraven i klimatklivs-förordningen och inom Ladda bilen beviljas redan stöd. Om kriterierna skulle användas som urvalskriterier är det därför osäkert vilket genomslag det skulle få. En sökande

skulle sannolikt kunna få stöd även för ett alternativ som inte är resilient och hållbart, eftersom det troligtvis skulle bli billigare. Det skulle innebära att åtgärden får en högre klimatnytta per investeringskrona, i jämförelse med samma åtgärd som uppfyller kriterierna för resiliens och hållbarhet.

Tillgången på medel har inte varit en begränsande faktor inom Klimatklivet när det gäller anslag (till skillnad från bemyndigandet, som begränsat stödgivning som sträcker sig över flera år). Det betyder att de som uppfyller Klimatklivets krav på klimatnytta blir beviljade stöd, under förutsättning att övriga krav klaras. Att ändra prioritering utifrån kriterierna bedöms därmed ge ingen eller begränsad effekt.

Naturvårdsverket anser därför att det inte är ett lämpligt alternativ att använda resiliens- och hållbarhetskriterierna som urvalskriterier vid stödgivning inom Klimatklivet.

4.1.3 Alternativ 3: Använda kriterierna som krav för stödberättigande

Utifrån nu gällande förordningar (Klimatklivet och Ladda bilen) gör vi bedömningen att alternativ 3, som innebär att använda resiliens- och hållbarhetskriterierna som krav för stödberättigande, är det alternativ som säkerställer syftet med artikel 28. I nuläget bedömer Naturvårdsverket att implementeringen av artikel 28 inom Klimatklivet bör avvakta vägledning och tydliggörande från EU-kommissionen så att konsekvenserna för stödgivningen kan analyseras tydligare. Alternativ 1 bedöms inte vara genomförbart i dagsläget på grund av EU:s statsstödsregler och nuvarande förordningar för Klimatklivet och Ladda bilen. Alternativ 2 skulle innebära att artikel 28 får ingen eller endast begränsad effekt, eftersom tillgängliga medel inte varit en begränsande faktor.

Om de kriterier som anges i artikel 28 används som krav för att en åtgärd ska anses vara stödberättigad så finns det däremot en risk att färre åtgärder söker och beviljas stöd, vilket skulle innebära mindre klimatnytta, något som Naturvårdsverket lyfte i delredovisningen.

I den fördjupade analysen ser vi att konsekvenserna inom Klimatklivet troligtvis inte blir så stora som vi tidigare befarade, det handlar om ett mindre antal klimatklivsåtgärder som skulle drabbas initialt. Inom Ladda bilen blir omfattningen större men där vet vi ännu inte hur förhållandet kring resiliens ser ut idag. Åtgärder som innehåller nettonollprodukter enligt listan¹⁵ måste dock uppfylla minst ett av hållbarhetskriterierna oavsett importförhållande. Tolkningen att införandet av artikel 28 inom Klimatklivet har begränsad påverkan på antalet beviljade åtgärder bygger alltså på Naturvårdsverkets tolkning av hållbarhetskriterierna.

Naturvårdsverket bedömer därför att detta alternativ är det enda möjliga alternativet för att säkerställa att syftet med artikel 28 uppnås. För att genomföra

¹⁵ https://single-market-economy.ec.europa.eu/document/download/860c257b-16db-429e-91c1-a30bea57e7ce_en?filename=C_2025_9034_1_EN_ACT_part1_v8.pdf

alternativet skulle resiliens- och hållbarhetskriterierna behöva införas som krav för stödberättigande i klimatklivsförordningen för åtgärder som innehåller slutprodukter enligt nettonollförordningen.

4.1.4 Offentligfinansiella konsekvenser för Klimatklivets budget

Naturvårdsverkets analys av offentligfinansiella konsekvenser för Klimatklivets budget har baserats delvis på uppskattningar, eftersom den statistik Naturvårdsverket för inte möjliggör en detaljerad analys av hur kriterierna påverkar stödgivningen.

Analysen visar att implementeringen av artikel 28 sannolikt blir kostnadsdrivande för administrationen i form av handläggning i och med att den administrativa kontrollen ökar och effektiviteten i handläggningen då minskar. Detta gäller inte minst för Ladda bilen som har ett annorlunda handläggningsförfarande i jämförelse med Klimatklivet. Inom Ladda bilen jobbar man med en handläggningsprocess som precis blivit helt digital och i flera led automatiserad för att på ett bättre sätt hantera den stora mängden ansökningar och minska handläggningstider. Både resilienskriterierna och hållbarhetskriteriet påverkar stödgivningen. Ladda bilen är således beroende av att den pragmatiska tolkningen av hållbarhetskriterierna. Vid en annan tolkning av hållbarhetskriterierna ser Ladda bilen en stor risk för ytterligare komplicerad handläggning med längre väntetider och minskad stödgivning som konsekvens. Om det även finns en resiliensproblematik inom laddutrustning uppstår samma utmaning gällande ökad administration. För att undvika längre handläggningstider kan mer medel läggas på administration vilket i sin tur ger mindre medel över till beviljande av nya projekt.

Gällande Klimatklivets stödgivning drar Naturvårdsverket slutsatsen att inget av de tre alternativen för implementering av artikel 28, som återfinns i den juridiska analysen i avsnitt 4.2, är kostnadsdrivande för Klimatklivets anslag. De kan snarare leda till minskad stödgivning genom att kriterierna för artikel 28 försvårar möjligheten att bevilja stöd. Denna bedömning har stärkts efter delredovisningen då Naturvårdsverket fått tillgång till en lista på vilka slutprodukter som avses samt lista på importförhållande som omfattar några av slutprodukterna.

För att kunna göra en djupare analys och säga exakt hur de offentligfinansiella konsekvenserna ser ut för Klimatklivet i och med implementeringen av artikel 28, behövs bland annat svar på om Naturvårdsverkets tolkning av hållbarhetskriterierna kan godtas av EU-kommissionen. Naturvårdsverket ser därför behov av ytterligare vägledning kring implementeringen för att kunna analysera de ekonomiska konsekvenserna ytterligare.

Det alternativ för implementering som Naturvårdsverket bedömer skulle ha minst påverkan på Klimatklivets budget är fortsatt alternativ 1, att ge ytterligare ekonomisk ersättning (se avsnitt 4.1.1). Detta alternativ är dock inte aktuellt utifrån hur nuvarande förordning är skriven i förhållande till statsstödsreglerna.

I analysen har Naturvårdsverket särskilt analyserat värmepumpar, batterier och laddutrustning. Slutsatsen är att endast ett hundratal av de ansökningar som hittills beviljats inom det nuvarande Klimatklivet omfattar nettonollteknik i form av värmepumpar. När det gäller åtgärder där batterier ingår som en komponent saknas tillräcklig statistik för att avgöra hur stor andel dessa utgör av det totala antalet ansökningar. Trots avsaknaden av detaljerad statistik gör Naturvårdsverket bedömningen att batterirelaterade åtgärder utgör en liten del av Klimatklivets totala åtgärdsvolym. De få identifierade projekten där batterier utgör slutprodukt återfinns huvudsakligen inom lantbruket, exempelvis automatiserade foderputtare och eldrivna gårdsfordon. Antalet sådana projekt bedöms vara väsentligt färre än antalet åtgärder som avser laddinfrastruktur.

Den absolut största delen av antalet åtgärder, inom såväl Ladda bilen som Klimatklivet, är laddutrustning. I dagsläget vet vi inte om det finns en resiliensproblematik inom den kategorin, men vi kan konstatera att trots att det är absolut flest till antal av ansökningar, så handlar det om åtgärder motsvarande endast 2,7 miljarder av de totalt 19,7 miljarder Klimatklivet har i beviljade medel. Eftersom laddutrustning inte förekommer på den lista¹⁶ som EU-kommissionen tagit fram över importförhållanden så handlar det om uppskattningar.

4.2 Naturvårdsverkets bedömningar

4.2.1 Avvakta förtydliganden kring implementering av artikel 28

Naturvårdsverkets bedömning: För att kunna implementera artikel 28 inom Klimatklivet och ladda bilen behövs klargöranden från EU-kommissionen på flera punkter.

Svårt att analysera konsekvenserna när vägledning saknas

Naturvårdsverket har analyserat implementeringen av artikel 28 utifrån givna förutsättningar. Behovet av ytterligare vägledning från kommissionen är dock fortsatt stort och avgörande för att analysera konsekvenserna för Klimatklivet och Ladda bilen. Naturvårdsverket bedömer därför att implementeringen av artikel 28 inom Klimatklivet och ladda bilen bör skjutas upp tills vägledning kring avgörande frågor finns. Även om Naturvårdsverkets analys pekar mot att alternativ 3, att införa resiliens- och hållbarhetskriterierna som krav, är det nu genomförbara alternativet, ser vi behov av ytterligare vägledning för att inte riskera en implementering som motverkar stödsystemets syfte och leder till minskad stödgivning och klimatnytta.

¹⁶ https://single-market-economy.ec.europa.eu/document/download/860c257b-16db-429e-91c1-a30bea57e7ce_en?filename=C_2025_9034_1_EN_ACT_part1_v8.pdf

4.2.2 Behov av tolkning av kriterierna

Naturvårdsverkets bedömning: Hållbarhetskriterierna ska anses uppfyllda om en åtgärd bidrar till minskade växthusgasutsläpp. Denna tolkning behöver godkännas av EU-kommissionen.

Förenkling kring kriterierna för hållbarhet

Naturvårdsverkets tolkning av hållbarhetskriteriet:

Miljömässig hållbarhet som går utöver minimikraven i tillämplig rätt.

Naturvårdsverket anser att en åtgärd uppfyller hållbarhetskravet om den bidrar till minskade växthusgasutsläpp. Detta är centralt för att inte komplicera handlägningsprocessen vid implementeringen av artikel 28 i nettonollförordningen mer än absolut nödvändigt. Naturvårdsverket ser att syftet med artikeln även med den tolkningen av hållbarhetskravet uppfylls och ser därför behov av förtydligande och att den tolkningen godkänns av EU-kommissionen.

4.2.3 Behov av information, samordning och samarbete

Naturvårdsverkets bedömning: Det finns behov av information, tydligare samordning och samarbete mellan Regeringskansliet och berörda myndigheter gällande implementeringen av artikel 28.

Fortsatt arbete kring implementeringen av artikel 28

Naturvårdsverket anser att det i nuläget inte finns tillräckligt med information för att kunna avgöra hur och om Klimatklivet, inklusive Ladda bilen, kan uppfylla artikel 28. Naturvårdsverket anser vidare att en implementering av artikel 28 kräver en mer utvecklad samordning och samarbete mellan Regeringskansliet och de myndigheter som berörs av förordningen om nettonollindustrin. I detta ingår en närmare koppling och tillgång till EU-kommissionens kompetensplattform (den så kallade ”plattformen för ett nettonoll-Europa”), där tolkningar kan diskuteras och best practice utbytas. Även Statens energimyndighet har, i dialogen med Naturvårdsverket, betonat vikten av en arena för kunskapsöverföring mellan myndigheter.

4.2.4 Alternativt tillvägagångssätt

Naturvårdsverkets bedömning: Ett alternativ till att implementera artikel 28 genom att använda resiliens- och hållbarhetskriterierna som krav för stödberättigande är att ge ytterligare ekonomisk ersättning till åtgärder som uppfyller kriterierna. En förutsättning för att det ska vara möjligt är att stöd kan ges utan tillämpning av GBER och de minimis-förordningen.

Möjlighet att frångå bestämmelserna i GBER och de minimis-förordningen

Med EU-kommissionens godkännande skulle det vara möjligt att bevilja företag stöd till klimatinvesteringar inom Klimatklivet utan att tillämpa GBER eller de minimis-förordningen. I så fall skulle Sverige kunna reglera möjligheten till ytterligare ekonomisk ersättning direkt i klimatklivs-förordningen. Naturvårdsverket ser behov av att regeringen utreder denna möjlighet och ser över förutsättningarna för att kunna ge utökat stöd till åtgärder som uppfyller bestämmelserna i artikel 28 enligt alternativ 1 i Naturvårdsverkets analys (se avsnitt 4.1.1).

5. Referenser

Europeiska kommissionen (u.å.). The Net Zero Industry Act. https://single-market-economy.ec.europa.eu/industry/sustainability/net-zero-industry-act_en [2025-05-23]

Europeiska kommissionen (2025). Communication from the commission - providing updated information to determine the shares of the European Union supply of final products and their main specific components originating in different third countries under Regulation (EU) 2024/1735 on establishing a framework of measures for strengthening Europe's net-zero technology manufacturing ecosystem (Net-Zero Industry Act) (C/2025/3236). [2025-06-05]

Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/1735 av den 13 juni 2024 om inrättande av en åtgärdsram för att stärka Europas ekosystem för tillverkning av nettonollteknik och om ändring av förordning (EU) 2028/1724. https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SV/TXT/PDF/?uri=OJ:L_202401735 [2025-09-23]

Kommissionens genomförandeförordning (EU) 2025/1178 av den 23 maj 2025 om tillämpningsföreskrifter för Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/1735 vad gäller förteckningen över slutprodukter med nettonollteknik och deras huvudsakliga särskilda komponenter i syfte att bedöma bidraget till resiliens. https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SV/TXT/PDF/?uri=OJ:L_202501178 [2025-09-23]

Kommissionens genomförandeförordning (EU) 2025/1178 av den 23 maj 2025 om tillämpningsföreskrifter för Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/1735 vad gäller förteckningen över slutprodukter med nettonollteknik och deras huvudsakliga särskilda komponenter i syfte att bedöma bidraget till resiliens. https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SV/TXT/PDF/?uri=OJ:L_202501178 [2025-05-23]

Naturvårdsverket (2025) Klimatklivet. <https://www.naturvardsverket.se/amnesomraden/klimatomställningen/klimatklivet/> [2025-05-25]

Naturvårdsverket (2025), Delredovisning regeringsuppdrag nettonollteknik, NV-00507-25

Naturvårdsverket *Statistik inom Klimatklivet från statistikuttag*. Ej publicerat material. Hämtad 2025-01-27 samt uppdaterade siffror för Ladda bilen 2025-09-01

Bilaga 1: Beviljade nettonolltekniker per åtgärdskategori

Beviljade nettonolltekniker per åtgärdskategori				
Åtgärdskategori	Summa Investeringskostnad	Summa Beviljat stödbelopp	Antal	Nettonollteknik
Produktion biogas	11 717 514 187 kr	5 166 447 413 kr	164	Teknik för hållbar biogas och biometan
Energikonvertering	5 626 469 137 kr	2 629 521 499 kr	1577	Teknik för värmepumpar och geotermisk energi, Annan teknik för förnybar energi
Laddstation	3 416 300 109 kr	1 843 710 731 kr	2633	Elnätteknik
Transport	3 388 180 294 kr	1 640 324 394 kr	186	Vätgasteknik, Teknik för hållbar biogas och biometan
Energieffektivisering	2 489 834 309 kr	944 938 306 kr	103	Teknik för energisystemrelaterad energieffektivitet
Övrigt	1 617 482 515 kr	479 765 363 kr	37	Banbrytande industriteknik för avkarbonisering, Biotekniklösningar för klimat och energi, Annan teknik för förnybar energi, Vind- och elframdrivningsteknik för transport
Fordon	230 080 870 kr	110 905 030 kr	66	Vind- och elframdrivningsteknik för transport
Gasutsläpp	95 008 933 kr	39 395 773 kr	27	Annan teknik för förnybar energi
Totalsumma	28 580 870 354 kr	12 855 008 509 kr	4793	

Beviljad/Ej beviljad Beviljad

Radetiketter	Summa investeringskostnad	Summa beviljat belopp	Antal	Nettonollteknik
Ladda Bilen	5 888 095 663 kr	2 699 980 670 kr	20 747	Elnätteknik
Totalsumma	5 888 095 663 kr	2 699 980 670 kr	20 747	

Bilaga 2: Fördjupad juridisk analys av artikel 28 i förhållande till Ladda bilen och Klimatklivsförordningen

1. Naturvårdsverkets tolkning av artikel 28

Det allmänna målet med förordningen om nettonollindustri¹⁷ är att inrätta en ram för att säkra unionens tillgång till en trygg och hållbar försörjning av nettonollteknik.¹⁸ Detta ska bland annat ske genom offentliga insatser.¹⁹ En sådan offentlig insats regleras i artikel 28. Av artikel 28 följer att när en medlemsstat inrättar eller uppdaterar stödordningar²⁰ som omfattar stödgivning till hushåll, företag och konsumenter som uppmuntrar inköp av slutprodukter med nettonollteknik, så ska stödordningarna utformas på ett sätt som främjar att stödmottagaren köper slutprodukter med nettonollteknik som ger ett högt bidrag till hållbarhet och resiliens.

1.1. En skyldighet att främja efterfrågan på hållbar och resilient nettonollteknik

Naturvårdsverket uppfattar att artikel 28 rör en skyldighet, då bestämmelsen är formulerad som att stödordningen ”ska” utformas på ett sätt som främjar inköp av slutprodukter med nettonollteknik som ger ett högt bidrag till hållbarhet och resiliens. Samtidigt föreligger denna skyldighet endast när en ny stödordning inrättas eller när en befintlig stödordning uppdateras. Naturvårdsverket tolkar det som att en medlemsstat inte behöver uppdatera en befintlig stödordning för att anpassa det till skyldigheterna i artikel 28, så länge stödordningen inte uppdateras av annan anledning.

Naturvårdsverket anser att en stödordning uppdateras när regeringen beslutar om ändringar i den. Det innebär att exempelvis en utlysning av medel inte utgör en uppdatering av en stödordning.

¹⁷ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/1735 av den 13 juni 2024 om inrättande av en åtgärdsram för att stärka Europas ekosystem för tillverkning av nettonollteknik och om ändring av förordning (EU) 2018/1724.

¹⁸ Artikel 1.1 i förordningen om nettonollindustri.

¹⁹ Artikel 1.2 c i förordningen om nettonollindustri.

²⁰ I den svenska översättningen används begreppet ”system”, inte stödordningar. I den engelska versionen används dock begreppet *schemes*, vilket kan översättas – och översätts i andra EU rättsakter – till stödordningar. I den danska versionen används *ordning* och *støtteordning*. Naturvårdsverket anser att ”stöddordningar” är en bättre och mer begriplig översättning av *schemes*, och använder därför det i skrivelsen.

1.2. Vilka åtgärder omfattas av artikel 28?

1.2.1. Stödordningens syfte

I artikel 4 i förordningen om nettonollindustri redovisas vilken nettonollteknik som omfattas av förordningen. Därutöver har EU-kommissionen antagit en genomförandeakt med en förteckning över slutprodukter med nettonollteknik och deras huvudsakliga komponenter.²¹

Artikel 28 ska tillämpas på stödordningar som medger bidrag som uppmuntrar till inköp av slutprodukter med nettonollteknik. En stödberättigad åtgärd kan innehålla slutprodukter med nettonollteknik i olika utsträckning. Ett exempel på en åtgärd som i hög utsträckning innehåller slutprodukter med nettonollteknik är uppförande av laddinfrastruktur. Andra åtgärder innehåller slutprodukter med nettonollteknik i mycket liten utsträckning. Det väcker en gränsdragningsproblematik: i vilken utsträckning ska en åtgärd innefatta slutprodukter med nettonollteknik för att omfattas av artikel 28? Ett sätt att tolka artikel 28 är att under förutsättning att en åtgärd innehåller slutprodukter med nettonollteknik – oavsett i vilken utsträckning – ska artikel 28 tillämpas på den del av åtgärden som avser en slutprodukt med nettonollteknik. Om slutprodukten med nettonollteknik endast utgör en liten del av hela åtgärden kan en sådan tolkning dock uppfattas som oproportionerlig. Vägledning från EU-kommissionen kan vara nödvändig i frågan.

En ytterligare aspekt är om en stödordning måste ha till syfte att främja inköp av slutprodukter med nettonollteknik för att omfattas av artikel 28. En åtgärd som ges stöd kan innehålla investeringar i slutprodukter med nettonollteknik, utan att investeringen i nettonollteknik är målet med åtgärden. Investeringen är i stället enbart en av de aktiviteter som ska genomföras i syfte att uppnå åtgärdens mål. Naturvårdsverket anser att artikel 28 inte ger stöd för att tolkas på så sätt att stödordningens syfte ska vara avgörande för bestämmelsens tillämplighet. Artikel 28 ska tillämpas på stödordningar som uppmuntrar till inköp av slutprodukter med nettonollteknik. Naturvårdsverket anser att en stödordning inte behöver ha investeringar i nettonollteknik som direkt syfte för att stödordningen ska anses uppmuntra till sådana inköp. Enligt Naturvårdsverket ska en stödordning anses uppmuntra till inköp av slutprodukter med nettonollteknik om sådana produkter är stödberättigade enligt förordningen. Artikel 28 ska dock endast tillämpas i ärenden som faktiskt innehåller investeringar i slutprodukter med nettonollteknik. Även i den här frågan kan dock vägledning från EU-kommissionen vara nödvändig.

²¹ Annex to the commission delegated regulation (EU).../... amending Regulation (EU) 2024/1735 of the European Parliament and of the Council as regards the identification of sub-categories within net-zero technologies and the list of specific components used for those technologies, 2025-05-23
https://single-market-economy.ec.europa.eu/document/download/71990287-f945-4bdc-a59b-b4a631d2dcf5_en?filename=C_2025_2901_1_EN_annexe_acte_autonome_part1_v6.pdf (besökt 2025-08-05).

1.2.2. Stödordningens målgrupp

Artikel 28 är tillämplig på stödordningar som omfattar förmåner till hushåll, företag eller konsumenter. Det innebär att stöd till andra typer av aktörer inte omfattas av artikel 28. Det är därför relevant att avgöra vad som avses med hushåll, företag och konsumenter. Begreppen definieras inte i förordningen om nettonollindustri.

Naturvårdsverket anser att ett hushåll till sin natur består av privatpersoner.²² Naturvårdsverket uppfattar att en konsument i EU-rättsliga sammanhang får betraktas som en fysisk person som handlar för ändamål som faller utanför hans näring eller yrke.²³ Juridiska personer bör inte kunna utgöra konsumenter.²⁴ Naturvårdsverket anser därför att även en konsument är att betrakta som en privatperson. Vad gäller företag anser Naturvårdsverket att det i en EU-rättslig kontext som avser stödgivning är naturligt att utgå från den statsstödsrättsliga innebörden av ordet. Med företag får därför förstås en enhet som bedriver ekonomisk verksamhet oberoende av dess rättsliga ställning och oberoende av hur verksamheten finansieras.²⁵

Mot denna bakgrund bör stöd till exempelvis föreningar som inte är att betrakta som företag inte omfattas av artikel 28. Det kan ifrågasättas om avgränsningen är avsedd. Att artikel 28 omfattar stöd till just hushåll, företag och (slut)konsumenter motiveras dock sannolikt av att dessa grupper står för en stor del av EU:s efterfrågan på slutprodukter med nettonollteknik.²⁶

1.3. Vad bidrag till hållbarhet och resiliens avser

Bidraget till resiliens och hållbarhet ska bedömas utifrån ett resilienskriterium och minst ett av tre hållbarhetskriterier. Kriterierna innebär anges i punkt 4 i artikel 28. Där anges även att kriterierna som används ska vara objektiva, transparenta och icke-diskriminerande samt att det är möjligt att använda ytterligare kriterier, men att dessa inte får röra pris.

²² Jämför definitionen av privathushåll i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/1700 av den 10 oktober 2019 om fastställande av en gemensam ram för europeisk statistik om personer och hushåll, som grundas på uppgifter på individnivå som samlas in genom urvalsundersökningar, om ändring av Europaparlamentets och rådets förordningar (EG) nr 808/2004, (EG) nr 452/2008 och (EG) nr 1338/2008 samt om upphävande av Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1177/2003 och rådets förordning (EG) nr 577/98: person som bor ensam eller flera personer som bor tillsammans och försörjer sig själv eller själva med livsfrnödenheter. Definitionen av privathushåll är synonym med definitionen av hushåll i andra EU-rättsliga akter, så som förordning (EU) 2023/955 om inrättande av en social klimatfond och om ändring av förordning (EU) 2021/1060.

²³ Jämför definitionen av konsument i artikel 2.b i Rådets direktiv 93/13/EEG av den 5 april 1993 om oskäliga villkor i konsumentavtal

²⁴ Mańko, Rafał, The notion of 'consumer' in EU law, Library Briefing – Library of the European Parliament, 2013-05-06
[https://www.europarl.europa.eu/RegData/bibliotheque/briefing/2013/130477/LDM_BRI\(2013\)130477_REV1_EN.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/bibliotheque/briefing/2013/130477/LDM_BRI(2013)130477_REV1_EN.pdf) (besökt 2025-08-05).

²⁵ Artikel 107.1 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (2016/C 202/01).

²⁶ Jämför skäl 79 i förordningen om nettonollindustri.

En slutprodukt med nettonollteknik behöver bidra till hållbarhet även om produkten är resilient. Med andra ord behöver hållbarhetskriteriet uppfyllas, även när resilienskriteriet inte är tillämpligt.²⁷

1.3.1. Resilienskriteriet

Resilienskriteriet innebär att myndigheten ska beakta andelen nettonollteknik, eller nettonollteknikens huvudsakliga särskilda komponenter, som har sitt ursprung i ett tredjeland som står för mer än femtio procent av försörjningen av den specifika nettonolltekniken inom EU. Om mer än femtio procent av försörjningen av en viss nettonollteknik inom EU avser nettonollteknik eller nettonollteknikens huvudsakliga komponenter från ett visst tredjeland, kan stödordningen anses bidra till resiliens, om stödordningen ger incitament till att köpa nettonollteknik eller komponenter från ett annat land än det marknadsdominerande, inom eller utanför EU. Resiliensen består med andra ord av att minska ett marknadsdominerande tredjelands dominans, och inte primärt till att stimulera produktionen inom EU.

EU-kommissionen ska, för varje slag av nettonollteknik och deras huvudsakliga komponenter, tillhandahålla information om vilken andel inom EU som kommer från tredjeländer.²⁸ Denna information har tillgängliggjorts för en del av den nettonollteknik och huvudsakliga komponenter som omfattas av nettonollförordningen.²⁹ Redovisning saknas dock i stora delar.

1.3.2. Hållbarhetskriterierna

Följande hållbarhetskriterier anges i artikel 28:

- a. Miljömässig hållbarhet som går utöver minimikraven i tillämplig rätt.
- b. Bidrag till innovation genom tillhandahållande av helt nya lösningar eller förbättring av jämförbara spetsteknologilösningar.
- c. Bidrag till integrering av energisystemen.

Det saknas vägledning för vad kriterierna avser inom ramen för artikel 28. Det har dock inrättats en plattform för ett nettonoll-Europa, på vilken medlemsstaterna kommer att kunna diskutera vilka åtgärder som vidtagits för att genomföra artikel 28 samt utbyta bästa praxis, bland annat om vilka kriterier för bidrag till hållbarhet och resiliens som använts.³⁰

²⁷ E-post från EU-kommissionen till Regeringskansliet 2025-05-22.

²⁸ Artikel 29.2 andra stycket i förordningen om nettonollindustri.

²⁹ Annex to the commission delegated regulation (EU) .../... amending Regulation (EU) 2024/1735 of the European Parliament and of the Council as regards the identification of sub-categories within net-zero technologies and the list of specific components used for those technologies, 2025-05-23.

³⁰ Artikel 29.3 samt artikel 38 i förordningen om nettonollindustri.

1.3.2.1. Miljömässig hållbarhet som går utöver minimikraven i tillämplig rätt

Kommissionen har antagit en genomförandeakt som specificerar minimikrav om miljömässig hållbarhet för offentliga upphandlingsförfaranden.³¹ Minimikraven är relativt utförliga och detaljerade och avser bland annat koldioxidavtryck, utsläpp och cirkulär ekonomi. Möjligtvis skulle denna genomförandeakt kunna vara vägledande för att avgöra vad som avses med miljömässig hållbarhet inom ramen för artikel 28, det vill säga vid stödgivning till slutprodukter med nettonollteknik. Minimikraven för offentlig upphandling är dock anpassade till att användas vid kravställning och utvärdering vid upphandling av ett bestämt och känt upphandlingsföremål som utgör eller innehåller nettonollteknik. Vid stödgivning kan den stödberättigade åtgärden som innehåller nettonollteknik variera, vilken kan göra det betydligt svårare att på förhand fastställa lämpliga kriterier avseende miljömässig hållbarhet. Det finns inte heller något i nettonollförordningen som pekar på att kriteriet avseende miljömässig hållbarhet vid offentlig upphandling ska ha samma innebörd som motsvarande kriterium vid stödgivning. Mot denna bakgrund är det osäkert hur mycket ledning det är möjligt att ta av minimikraven för offentlig upphandling.

Koldioxidavtryck bör sannolikt kunna beaktas inom kriteriet avseende miljömässig hållbarhet. Ett sätt att beakta koldioxidavtryck är att ta hänsyn till de utsläpp som uppstår vid produktionen av slutprodukten med nettonollteknik, det vill säga under dess tillverkningsfas. Ett annat sätt att beakta koldioxidavtryck är att ta hänsyn till nettonollteknikens bidrag till att minska utsläppen av koldioxid under dess driftsfas. Naturvårdsverket anser dock att det är osäkert om det senare alternativet verkligen är avsett. Nettonollteknik bör per se bidra till att minska utsläppen av koldioxid, vilket innebär att det vore överflödigt med ett kriterium avseende miljömässig hållbarhet, om utsläppsminskning under driftsfasen ska räknas som ett bidrag till miljömässig hållbarhet. Av kommissionens minimikrav för offentlig upphandling följer att ett projekts bidrag till att minska *andra* utsläpp än växthusgaser under driftsfasen kan användas som krav eller utvärderingskriterium.³² Det finns däremot inte stöd för att beakta minskningen av växthusgasutsläpp under driftsfasen.

Att kunna beakta minskning av växthusgasutsläpp till följd av användningen av nettonollprodukten som ett kriterium avseende miljömässig hållbarhet skulle förenkla administreringen vid stödgivning avsevärt. Alternativet – att ta fram kriterier avseende exempelvis utsläpp under andra faser i produktens livscykel (exempelvis vid dess produktion), produktens påverkan på biologisk mångfald, möjligheter till reparation och återvinning eller förbrukning av vatten för att tillverka nettonollprodukten – skulle kräva mycket stora resurser, i synnerhet vid

³¹ Commission implementing regulation (EU) .../... of 23.5.2025 specifying the pre-qualification and award criteria for auctions for the deployment of energy from renewable sources

³² Artikel 13 i Commission implementing regulation (EU) .../... of 23.5.2025 specifying the pre-qualification and award criteria for auctions for the deployment of energy from renewable sources

stödgivning där föremålet för stöd skiftar. Naturvårdsverket anser att det i många fall inte vore proportionerligt.

Det vore ändamålsenligt om kriteriet avseende miljömässig hållbarhet ska anses uppfyllt om en stödberättigad åtgärd som innehåller nettonollteknik bidrar till att minska utsläppen av växthusgaser, åtminstone vid stödgivning där föremålet för stöd inte är generiskt. Det är däremot högst osäkert om en sådan tolkning är avsedd. Vägledning från kommissionen kan vara nödvändig.

1.3.2.2. Bidrag till integrering av energisystemen

Med integrering av energisystem menas lösningar för planering och drift av energisystemet som helhet, innefattande flera energibärare, infrastrukturer och förbrukningssektorer, genom att skapa starkare kopplingar mellan dessa i syfte att leverera fossilfria, flexibla, tillförlitliga och resurseffektiva energitjänster till lägsta möjliga kostnad för samhället, ekonomin och miljön.³³ Nettonollteknik bör exempelvis kunna anses bidra till integrering av energisystem om den innebär energilagring, återvinning av spillvärme och spillkyla och produktionen av förnybar vätgas.³⁴

1.4. Hur inköp av hållbar och resilient nettonollteknik ska främjas

Artikel 28 föreskriver två alternativa sätt att främja inköp av slutprodukter med nettonollteknik som ger ett högt bidrag till hållbarhet och resiliens:

1. ge ytterligare proportionell ekonomisk ersättning till åtgärder som uppfyller resiliens- och hållbarhetskriterierna, eller
2. använda resiliens- och hållbarhetskriterierna som villkor för stödberättigande.

När stödordningen utformas ska myndigheten överväga stödordningens tillgänglighet för medborgare som lever i energifattigdom.³⁵

1.4.1. Ytterligare ekonomisk ersättning

Möjligheten att ge ytterligare ekonomisk ersättning ska bero på tillämpning av resiliens- och hållbarhetskriterierna.³⁶ Myndigheten som utformar och tillämpar en stödordning ska fastställa en tröskel för slutprodukter med nettonollteknik som ska vara berättigade till ytterligare ekonomisk ersättning inom ramen för stödordningen.³⁷ Motsvarigheten till "tröskel" i den engelska översättningen av nettonollförordningen är *pass mark*, vilket även kan översättas till "krav för godkännande". Naturvårdsverket tolkar det som att myndigheten behöver

³³ Artikel 3.30 i förordningen om nettonollindustri.

³⁴ Jfr skäl 67 i förordningen om nettonollindustri, som dock avser sådana auktioner för att bygga ut förnybara energikällor som avses i artikel 26.

³⁵ Artikel 28.1 i förordningen om nettonollindustri.

³⁶ Artikel 28.2 i förordningen om nettonollindustri.

³⁷ Artikel 28.3 i förordningen om nettonollindustri.

omvandla resiliens- och hållbarhetskriterierna till minimikrav för att en produkt ska vara berättigad ytterligare ekonomisk ersättning.

Möjligheten att ge ytterligare ekonomisk ersättning tolkar Naturvårdsverket som en möjlighet att ge mer stöd än vad en stödmottagare som utgångspunkt kan få genom stödordningen. Den ytterligare ekonomiska ersättningen måste vara proportionerlig.³⁸ Av artikel 28.2 följer att den ytterligare ekonomiska ersättningen som huvudregel inte får överskrida 5 procent av de kostnader som konsumenten betalar för slutprodukten med nettonollteknik.³⁹ För att bestämmelsen ska vara ändamålsenlig bör begränsningen på 5 procent inte endast gälla när slutprodukten med nettonollteknik köps av en konsument, utan även när det är ett företag som betalar för slutprodukten. Vissa slutprodukter med nettonollteknik används över huvud taget inte av konsumenter.

Naturvårdsverket anser att 5 procent bör beräknas på kostnaden för slutprodukten med nettonollteknik, och inte på eventuella arbetskostnader, andra produkter som inte innehåller nettonollteknik, annat arbetsmaterial och övriga kostnader. Naturvårdsverket anser att detta följer av att den ytterligare ekonomiska ersättningen inte får överskrida 5 procent av kostnaderna för just slutprodukten med nettonollteknik.

En utgångspunkt för att kunna tillämpa artikel 28 är att det inte får påverka tillämpningen av artiklarna 107 och 108 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt. Det innebär att efterlevnaden av artikel 28 inte får medföra att en myndighet ger otillåtet statsstöd. Naturvårdsverket tolkar det som att möjligheten att ge ytterligare ekonomisk ersättning måste ske inom tillämpliga statsstödsrättsliga ramar, exempelvis med hänsyn till förordningen (EU) 651/2014⁴⁰ (GBER) och förordningen (EU) 2023/2831⁴¹ (de minimis-förordningen).⁴²

1.4.2. Använda kriterierna avseende hållbarhet och resiliens som villkor för stödberättigande

Ett alternativ till att ge ytterligare stöd till hållbar och resilient nettonollteknik, är att använda kriterierna avseende hållbarhet och resiliens som villkor för stödberättigande. Att villkora stödberättigande utifrån bidrag till hållbarhet och resiliens kan dels tolkas som att resiliens- och hållbarhetskriterierna utgör krav som behöver uppfyllas för att slutprodukten med nettonollteknik eller den åtgärd i vilken slutprodukten ingår över huvud taget ska vara stödberättigad. Dels skulle det kunna tolkas som att resiliens- och hållbarhetskriterierna kan användas som urvals-

³⁸ Artikel 28.1 i förordningen om nettonollindustri.

³⁹ Om ett system riktar sig till medborgare i energifattigdom kan ersättningen uppgå till 15 procent.

⁴⁰ Kommissionens förordning (EU) nr 651/2014 av den 17 juni 2014 genom vilken vissa kategorier av stöd förklaras förenliga med den inre marknaden enligt artiklarna 107 och 108 i fördraget.

⁴¹ Kommissionens förordning (EU) 2023/2831 av den 13 december 2023 om tillämpningen av artiklarna 107 och 108 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt på stöd av mindre betydelse.

⁴² EU-kommissionen har nyligen beslutat om en ram för statliga stödåtgärder till stöd för en given ren industri (ramen för statligt stöd inom given för en ren industri), som möjligtvis skulle kunna omfatta stödgivning till slutprodukter med nettonollteknik.

eller bedömningskriterier för att prioritera bland de åtgärder som uppfyller kraven för stöd. Naturvårdsverket anser att det senare alternativet är något mer långsökt i språklig bemärkelse. För att resiliens- och hållbarhetskriterierna ska få något genomslag bör det i det fallet krävas att tillgängliga medel är begränsade på så sätt att alla sökande inte kan få stöd. I annat fall ger prioriteringen ingen effekt; alla sökande ges stöd oavsett om de använder resilient och hållbar nettonollteknik eller inte.

Mot denna bakgrund anser Naturvårdsverket att resiliens- och hållbarhetskriterierna endast ska kunna användas som urvalskriterier för prioritering mellan ansökningar om medlen är begränsade så att alla sökanden inte kan få stöd.

Att resiliens- och hållbarhetskriterierna kan användas som krav för stödberättigande kan dels tolkas som att åtgärden behöver uppfylla dem för att kunna beviljas stöd. Dels kan det tolkas som att kriterierna är en förutsättning för att en nettonollteknik som förekommer inom en åtgärd ska anses stödberättigad. Naturvårdsverket förordar den senare tolkningen, även om den riskerar att minska genomslaget av artikel 28. Om slutprodukten med nettonollteknik endast utgör en del av den stödberättigade åtgärden skulle det kunna bli oproportionerligt att avslå hela ansökan om stöd till åtgärden på grund av att en del av den omfattas av krav på resiliens och hållbarhet som inte uppfylls. Genom att utesluta en icke-resilient eller hållbar slutprodukt med nettonollteknik från ansökan och finansiera den själv skulle sökanden kunna få stöd för resterande del av åtgärden om kraven på resiliens och hållbarhet inte uppfylls. I de fall slutprodukten med nettonollteknik utgör en mer betydande del av hela åtgärden kan det dock finnas goda skäl att hela åtgärden avslås på grund av att en icke-resilient eller hållbar nettonolltekniksprodukt inte är stödberättigad, om åtgärden så att säga inte står för sig själv utan produkten. Detta synsätt kan dock skapa gränsdragningsproblematik. Vägledning från EU-kommissionen kan vara nödvändig.

1.5. Krav på stödordningen som används för att främja hållbar och resilient nettonollteknik

När en myndighet utformar och tillämpar en sådan stödordning som avses i artikel 28, ska bidraget till resiliens och hållbarhet för slutprodukterna med nettonollteknik bedömas i ett öppet, icke-diskriminerande och transparent förfarande.⁴³

Naturvårdsverket bedömer att stödgivning som sker genom utlysning, i vilken icke-diskriminerande krav och övriga förutsättningar för att beviljas stöd anges på förhand och upprätthålls vid prövning av ansökningarna, bör uppfylla kravet.

Det ska när som helst vara möjligt ansöka om att en slutprodukt med nettonollteknik ska omfattas av stödordningen. Kravet kan tolkas som att det när som helst ska vara möjligt att ansöka om stöd för en slutprodukt med nettonollteknik. En sådan möjligheten kan begränsas av att en stödordning endast tillåter att ansökningar kan ges in vid vissa bestämda utlysningstillfällen, och att det alltså inte är möjligt att ge in en ansökan när som helst.

⁴³ Artikel 28.3 i förordningen om nettonollindustri.

En mer pragmatisk tolkning kan vara att det med tanke på teknikutvecklingen ska vara möjligt för en medlemsstat eller myndighet att besluta, eller mindre formellt bedöma, att en ny typ av slutprodukt med nettonollteknik kan omfattas av stödordningen. Hur kravet ska förstås får i slutändan avgöras genom vägledning från kommissionen eller i rättstillämpningen.

När stödordningen utformas ska myndigheten överväga stödordningens tillgänglighet för medborgare som lever i energifattigdom. Energifattigdom är en situation där ett hushåll har bristande tillgång till väsentliga energitjänster som behövs för en skälig levnadsstandard och hälsa, såsom tillräcklig tillgång till uppvärmning, varmvatten, nedkylning, belysning och energi till elapparater.⁴⁴ Begreppet energifattigdom utgår således från ett hushålls – det vill säga privatpersoners – resurser och förutsättningar. Mot denna bakgrund uppfattar Naturvårdsverket att en myndighet inte är skyldig att överväga stödordningens tillgänglighet för medborgare som lever i energifattigdom, om stödordningen inte riktar sig till privatpersoner.

1.6. Förenlighet med internationella åtaganden som WTO

En utgångspunkt för att kunna tillämpa artikel 28 är att det är i linje med EU:s internationella åtaganden, bland annat genom att säkerställa att sådana stödordningar inte uppnår en omfattning som allvarligt skadar WTO-medlemmarnas intressen.⁴⁵

1.7. Tillgängliggörande av information

Medlemsstaterna ska på en fritt tillgänglig webbplats offentliggöra all information om stödordningar som omfattar stödgivning som uppmuntrar inköp av slutprodukter med nettonollteknik för varje relevant slutprodukt med nettonollteknik. Det ska med andra ord vara möjligt att för var och en av alla relevanta slutprodukter med nettonollteknik se vilka stödordningar som kan medge stöd till produkten.

2. Ladda bilens förenlighet med artikel 28 i förordningen om nettonollindustri

2.1. Beskrivning av Ladda bilen

Förordning (2019:525) om statligt stöd för installation av laddningspunkter för elfordon (Ladda bilen-förordningen) avser bidrag för installation av laddningspunkter för elfordon.⁴⁶

⁴⁴ En definition av energifattigdom finns i artikel 2.52 i Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2023/1791 av den 13 september 2023 om energieffektivitet och om ändring av förordning (EU) 2023/955.

⁴⁵ Skäl 80 i förordningen om nettonollindustri.

⁴⁶ 1 § Ladda bilen-förordningen.

2.1.1. Stödets målgrupp

De som använder laddningspunkterna som Ladda bilen-stödet är avsett för är i nuläget huvudsakligen boende i bostäder eller anställda vid arbetsplatser som är belägna vid en laddningspunkt.⁴⁷ Stödet är inte avsett för privatperson, utan kan sökas av exempelvis bostadsrättsföreningar, samfällighetsföreningar, arbetsgivare och fastighetsägare som hyr ut bostäder eller lokaler som används som arbetsplatser. Naturvårdsverket har inom ramen för ett uppdrag från regeringen⁴⁸ föreslagit en utvidgning av stödets målgrupp, som inkluderar icke-publik och semi-publik laddning av lätta fordon samt laddning av lätta fordon vid gästparkeringar.⁴⁹ Det innebär att Ladda bilen-stöd även ska omfatta laddpunkter som används i ett företags verksamhet och av kunder, besökare och gäster.

2.1.2. Huvudsakliga bedömningsgrunder

Inom Ladda bilen finns inte några urvalsgrunder för prioritering bland de sökande, på det sätt som finns inom exempelvis Klimatklivet.⁵⁰ Sökande som uppfyller de krav på bland annat laddningspunkten och sökanden som anges i Ladda bilen-förordningen beviljas stöd. Möjligheten att ge stöd begränsas i övrigt av tillgången på medel.⁵¹ Sedan Ladda bilen etablerades 2019 har det funnits tillräckligt med medel för att betala ut stöd i de ärenden där samtliga krav uppfyllts.

I Naturvårdsverkets nämnda förslag om ändringar i Ladda bilen-förordningen finns ett förslag om att kunna ge stöd genom så kallade konkurrensutsatta anbudsförfaranden. Vid konkurrensutsatta anbudsförfarande föreslås det var möjligt att använda urvalskriterier som fastställs inför varje enskild utlysning.

2.1.3. Stödberättigade kostnader och stödnivå

I nuläget får stöd beviljas med högst 50 procent av de bidragsberättigande kostnaderna, dock högst 15 000 kronor per laddningspunkt.⁵² Bidragsberättigade kostnader är material- och arbetskostnader för åtgärder som behövs för att installera en laddningspunkt, såsom kostnader för laddbox och framdragning av el.⁵³

Bidrag till företag ges i nuläget med stöd av de minimis-förordningen. De minimis-förordningen saknar bestämmelser om stödnivå och bidragsberättigade kostnader. Det innebär att stödnivån i dessa fall följer bestämmelserna i Ladda bilen-

⁴⁷ 3 § 2 Ladda bilen-förordningen.

⁴⁸ Regeringsbeslut 2023-12-21 (KN2023/04639 m.fl.).

⁴⁹ Naturvårdsverket, Förslag på förordningsändringar som möjliggör ett mer effektivt främjande av icke-publik laddinfrastruktur (NV-09152-23), 2024-06-20.

⁵⁰ Se 4 § förordningen (2015:517) om stöd till lokala klimatinvesteringar (klimatklivs-förordningen).

⁵¹ 1 § Ladda bilen-förordningen.

⁵² 8 § Ladda bilen-förordningen.

⁵³ 6 § Ladda bilen-förordningen.

förordningen, det vill säga 50 procent av de stödberättigade kostnaderna, dock högst 15 000 kronor per laddningspunkt.⁵⁴ Naturvårdsverket har föreslagit att de minimis-förordningen även fortsättningsvis ska vara tillämplig vid stödgivning enligt Ladda bilen-förordningen, om än inte som huvudalternativ.

Det förslag om ändringar i Ladda bilen som Naturvårdsverket lämnat öppnar upp för att ge bidrag med stöd av GBER. I GBER finns bestämmelser om stödnivåer och bidragsberättigade kostnader. Regleringen av bidragsberättigade kostnader i GBER bedöms vara förenlig med motsvarande reglering i Ladda bilen-förordningen. I GBER finns dock bestämmelser om stödnivåer vid stödgivning till stora och medelstora företag som understiger de 50 procent som anges i Ladda bilen-förordningen, vilket gör att stöd som högst kan utgå i enlighet med stödnivåerna i GBER även om en högre stödnivå föreskrivs i Ladda bilen-förordningen. När de sökande är ett litet företag är däremot stödnivån 50 procent. Det maximala stödbeloppet enligt Ladda bilen-förordningen om 15 000 kronor per laddningspunkt gäller i samtliga fall.⁵⁵

Vid konkurrensutsatta anbudsförfaranden har Naturvårdsverket föreslagit att stödnivån ska vara 100 procent av de stödberättigade kostnaderna.

2.2. Är artikel 28 i förordningen om nettonollindustri tillämplig vid stödgivning inom Ladda bilen?

Laddningspunkter är att betrakta som slutprodukter av nettonollteknik.⁵⁶ Eftersom Ladda bilen-förordningen omfattar stödgivning till inköp av slutprodukter med nettonollteknik är artikel 28 i förordningen om nettonollindustri tillämplig på förordningen. Ladda bilen-förordningen behöver anpassas till artikel 28 när förordningen ändras.

I Ladda bilens målgrupp ingår både företag och icke-företag. Privatpersoner är inte stödberättigade. Mot bakgrund av att artikel 28 endast gäller vid stödgivning till företag, hushåll och konsumenter bedömer Naturvårdsverket att bestämmelsen endast är tillämplig vid stödgivning inom Ladda bilen då stödmottagaren är ett företag.

2.3. Hur ska inköp av resilienta och hållbara slutprodukter med nettonollteknik främjas inom Ladda bilen?

Som framgår av avsnitt 1.4. bedömer Naturvårdsverket att inköp av resiliënt och hållbar nettonollteknik kan främjas på tre olika sätt enligt artikel 28 i förordningen om nettonollindustri:

1. Ge ytterligare ekonomisk ersättning till stödmottagare. Utöver den stödandel som i nuläget kan beviljas för aktuell åtgärd så ska ytterligare

⁵⁴ Naturvårdsverket har dock föreslagit att det inte ska finnas något takbelopp om laddningspunkten har en effekt som överstiger 23 kW vid så kallad AC-laddning eller vid DC-laddning.

⁵⁵ Naturvårdsverket har dock föreslagit att det inte ska finnas något takbelopp om laddningspunkten har en effekt som överstiger 23 kW vid så kallad AC-laddning eller vid DC-laddning.

⁵⁶ Jfr artikel 4.1 h i förordningen om nettonollindustri.

ekonomisk ersättning ges till åtgärder som bedöms bidra till resiliens och hållbarhet enligt kriterierna i artikeln.

2. Använda resiliens- och hållbarhetskriterierna som urvalskriterier för prioritering vid stödgivning inom Klimatklivet. Detta ska göras under förutsättning att anslag eller bemyndigande är begränsade så att alla sökande inte kan få stöd.
3. Använda resiliens- och hållbarhetskriterierna som krav för stödberättigande.

Nedan bedömer Naturvårdsverket om dessa alternativ är lämpliga vid stödgivning inom Ladda bilen.

2.3.1. Alternativ 1: Ge ytterligare ekonomisk ersättning

Möjligheten att ge ytterligare ekonomisk ersättning begränsas av statsstödsrätten. Företag ingår i Ladda bilens målgrupp. Bidragsgivning till företag sker i nuläget med stöd av de minimis-förordningen men Naturvårdsverket har föreslagit att GBER ska utgöra den primära grunden för stödgivning till företag. När GBER börjar tillämpas inom Ladda bilen kommer högsta möjliga stöd enligt GBER att betalas ut i de flesta ärenden där stödmottagaren är ett företag. Inom ramen för Naturvårdsverkets förslag på ändringar inom Ladda bilen är det därför inte möjligt att utge ytterligare ekonomisk ersättning, eftersom det skulle strida mot GBER.

Att ge ytterligare ekonomisk ersättning kan vara en utmaning även när bidraget ges med stöd av de minimis-förordningen. Hur mycket så kallat de minimis-utrymme ett företag har varierar från ärende till ärende, vilket innebär att möjligheterna att ge ytterligare ekonomisk ersättning inte går att fastställa på förhand. Det innebär att det kan vara oförutsebart och administrativt komplicerat att ge ytterligare ekonomisk ersättning vid bidragsgivning med stöd av de minimis-förordningen.

Ett alternativ till att ge ytterligare ekonomisk ersättning till sökande företag som väljer resilienta och hållbara laddningspunkter är att ge mindre stöd till de som inte gör det. Att veta med hur mycket ersättningen till sådana åtgärder behöver sänkas är svårt att fastställa på förhand, eftersom den ytterligare ersättningen till resilienta och hållbara åtgärder som mest får uppgå till 5 procent av kostnaderna för slutprodukten med nettonollteknik. Kostnaderna för slutprodukten är inte samma sak som de stödberättigande kostnaderna, som stödnivån beräknas på i GBER, eftersom kostnaderna för slutprodukten oftast bara utgör en del av de totala kostnaderna för en åtgärd. Hur mycket stödbeloppet ska minskas behöver därför avgöras i det enskilda fallet.

Mot denna bakgrund bedömer Naturvårdsverket att ytterligare ekonomisk ersättning inte är ett lämpligt alternativ vid stödgivning enligt vare sig den befintliga Ladda bilen-förordningen, eller Ladda bilen med de ändringar som Naturvårdsverket föreslagit, då det med stor sannolikhet skulle innebära en mer komplicerad och tidskrävande handläggning, sämre förutsebarhet i stödgivningen och skulle ge ett lägre stödbelopp för en stor andel av Ladda bilens åtgärder.

Med EU-kommissionens godkännande skulle det vara möjligt att ge företag stöd till laddningspunkter utan tillämpning av GBER eller de minimis-förordningen. I

det fallet skulle Sverige kunna reglera ytterligare ekonomisk ersättning i Ladda bilen-förordningen.

2.3.2. Alternativ 2: Använda kriterierna som urvalskriterier för prioritering vid stödgivning

Samtliga sökande som uppfyllt kraven för bidraget har beviljats stöd sedan Ladda bilen-stödet trädde i kraft 2019. Detta kommer att vara oförändrat även om de ändringar i Ladda bilen-förordningen som föreslagits träder i kraft. Att använda kriterierna som urvalskriterier för prioritering skulle därför inte få någon effekt – en sökande skulle få stöd oavsett om den väljer en laddningspunkt som är resiliant och hållbar, eller inte. Naturvårdsverket bedömer därför att det inte är ett lämpligt alternativ att använda resiliens- och hållbarhetskriterierna som urvalskriterier vid stödgivning inom Ladda bilen.

2.3.3. Alternativ 3: Använda kriterierna som krav för stödberättigande

Som nämnt i avsnitt 1.4.2. kan förutsättningen att resiliens- och hållbarhetskriterierna kan användas som villkor för stödberättigande antingen tolkas som att åtgärden över huvud taget inte är stödberättigad om kriterierna inte är uppfyllda, eller som att slutprodukten med nettonollteknik inte är stödberättigad om kriterierna inte är uppfyllda.

Det är inte möjligt att helt utesluta laddpunkter från en ansökan om Ladda bilen-stöd på grund av att de inte uppfyller kraven på resiliens och hållbarhet. En förutsättning för stöd är nämligen att ansökan innehåller minst en laddningspunkt.⁵⁷ I övrigt kan det vara möjligt att bevilja Ladda bilen-stöd trots att laddpunkter inte uppfyller kraven på resiliens och hållbarhet, under förutsättning att stöd inte betalas ut för kostnaderna för laddpunkterna. Övriga stödberättigade kostnader kan ersättas.

2.4. Resilienskriteriet

Kommissionen har ännu inte tillgängliggjort information om vilken andel av laddningspunkterna inom EU som kommer från tredjeländer. Det är ovisst när sådan information kommer. Det är därför osäkert om försörjningen av laddningspunkter inom EU är resiliant eller inte.

2.5. Hållbarhetskriteriet

I avsnitt 1.3.2.1 har Naturvårdsverket dragit slutsatsen att en pragmatisk, men kanske inte avsedd, tolkning av kriteriet avseende miljömässig hållbarhet är att det ska anses uppfyllt om en åtgärd som innehåller nettonollteknik bidrar till att minska utsläppen av koldioxid.

En laddningspunkt bidrar i sig inte till att minska utsläppen av koldioxid. Laddningsinfrastruktur är dock en nödvändig förutsättning för att det ska vara möjligt att använda elfordon. Elfordon bidrar till att minska utsläppen av koldioxid. Laddningspunkter möjliggör på så sätt utsläppsminskande åtgärder. Naturvårdsverket anser därmed som laddningspunkter får anses bidra till att minska utsläppen av koldioxid.

⁵⁷ Jfr 1 och 3 §§ Ladda bilen-förordningen.

Inom Ladda bilen ges stöd endast till kostnader som avser åtgärder behövs för att installera en laddningspunkt. Även om de stödberättigade laddningspunkterna kan variera mycket skulle kunna vara enklare att fastställa kriterier avseende miljömässig hållbarhet (så som utsläpp och vattenåtgång vid tillverkningen av laddningspunkter och möjligheter till återvinning av laddningspunkten) än vid stödgivning där åtgärden skiftar betydligt mer. Naturvårdsverket har dock inte någon uppfattning om möjligheterna att kontrollera sådana krav och om sökanden kan visa att kraven uppfylls.

3. Klimatklivets förenlighet med artikel 28 i förordningen om nettonollindustri

3.1. Beskrivning av Klimatklivet

Förordning (2015:517) om stöd till lokala klimatinvesteringar avser stöd till klimatinvestering i syfte att varaktigt minska utsläppen av växthusgaser.⁵⁸

3.1.1. Stödets målgrupp

Klimatklivets investeringsstöd är riktat till kommuner, regioner, företag och organisationer i hela Sverige. Klimatklivet gäller inte för privatpersoner.⁵⁹

3.1.2. Huvudsakliga bedömningsgrunder

Enligt 4 § klimatklivsförordningen ska Naturvårdsverket vid varje prövningstillfälle bevilja de ansökningar som har störst utsläppsminskning per investeringskrona. För att få en praktisk hantering inför beslut fastställer Naturvårdsverket en nivå på kvoten (utsläppsminskning x livslängd / investeringskostnad) utifrån inkomna ansökningar och en bedömning av tillgängliga medel. Kvoten används som en lägsta möjlig klimatnytta för beviljande av nya åtgärder.

Vid en likvärdig utsläppsminskning enligt 4 § klimatklivsförordningen ska Naturvårdsverket ta hänsyn till följande urvalskriterier: möjligheter att bidra till spridning av ny teknik och marknadsintroduktion, minskning av utsläpp i jordbruket samt effekter på andra miljö kvalitetsmål, hälsa och sysselsättning. Ansökningar med effekter på dessa kriterier kan beviljas vid likvärdig klimatnytta. Idag finns inga möjligheter att på motsvarande sätt ta hänsyn till resiliens- och hållbarhetskriterierna enligt artikel 28 i EU:s förordning om nettonollindustri.

3.1.3. Stödberättigade kostnader och stödnivå

Vilka kostnader som är stödberättigande baseras på reglerna för statligt stöd enligt GBER, de minimiförordningen, klimatklivsförordningen samt i de villkor som Naturvårdsverket fastställt i beslutet om klimatinvesteringsstöd. Med stödberättigande kostnader menas de kostnader som behövs för att uppnå åtgärdens mål och som kan täckas av Klimatklivets stöd. En grundförutsättning för att kostnaden ska vara stödberättigande är att den ska vara nödvändig för

⁵⁸ Jämför 1 § klimatklivsförordningen.

⁵⁹ 5 § klimatklivsförordningen.

genomförandet av åtgärden och att den är kopplad till den fysiska investeringen under genomförandetiden.

Stödnivån till företag styrs av EU:s statsstödsregler och påverkas av olika faktorer. Vanligtvis ligger stödnivån mellan 20 och 65 procent av investeringskostnaden, och kan, om sökanden är ett företag, aldrig vara högre än 70 procent.⁶⁰ Den maximala stödnivån baseras bland annat på vilken artikel i GBER som tillämpas, företagets storlek, var investeringen ska genomföras och det ekonomiska resultatet av investeringen under dess livslängd.

Den övre gränsen för stödnivån avgörs alltså dels av hur mycket stöd som har sökts och om de är stödberättigande, dels av stödnivåerna i statsstödsreglerna. Sammantaget innebär detta att Klimatklivet idag, i de allra flesta fall, redan utnyttjar det maximala tillåtna utrymmet i stödgivningen.

3.2. Är artikel 28 i förordningen om nettonollindustri tillämplig vid stödgivning inom Klimatklivet?

En genomgång av tillgängliga data som Naturvårdsverket gjort visar att den absoluta merparten av de åtgärder som hittills beviljats företagsstöd från Klimatklivet innefattar stöd till någon av de nettonolltekniker som omfattas av förordningen om nettonollindustri.

I Klimatklivets målgrupp ingår både företag och icke-företag. Av det totala stödbelopp som betalades under perioden år 2015–2024 betalas cirka 14 procent ut till icke-företag. Under år 2024 uppgick andelen till endast 4 procent.⁶¹

Privatpersoner är inte stödberättigade. Mot bakgrund av att artikel 28 endast gäller vid stödgivning till företag, hushåll och konsumenter bedömer Naturvårdsverket att bestämmelsen endast är tillämplig vid stödgivning inom Klimatklivet då stödmottagaren är ett företag.

3.3. Hur ska inköp av resilient och hållbar nettonollteknik främjas inom Klimatklivet?

Som framgår av avsnitt 1.4 bedömer Naturvårdsverket att inköp av resilient och hållbar nettonollteknik kan främjas på tre olika sätt enligt artikel 28 i förordningen om nettonollindustri:

1. Ge ytterligare ekonomisk ersättning till stödmottagare. Utöver den stödandel som i nuläget kan beviljas för aktuell åtgärd så ska ytterligare ekonomisk ersättning ges till åtgärder som bedöms bidra till resiliens och hållbarhet enligt kriterierna i artikeln.
2. Använda resiliens- och hållbarhetskriterierna som urvalskriterier för prioritering vid stödgivning inom Klimatklivet. Detta ska göras under

⁶⁰ 8 § klimatklivsförordningen.

⁶¹ Naturvårdsverket, Lagesbeskrivning för Klimatklivet 2025-04-14 (ärendenummer NV-25-016176), s. 6. <https://www.naturvardsverket.se/4975d1/globalassets/amnen/klimatomställning/klimatklivet/dokument/klimatklivets-lagesbeskrivning-2025.pdf> (besökt 2025-08-27).

förutsättning att anslag eller bemyndigande är begränsade så att alla sökande inte kan få stöd.

3. Använda resiliens- och hållbarhetskriterierna som krav för stödberättigande.

Nedan bedömer Naturvårdsverket om dessa alternativ är lämpliga vid stödgivning inom Klimatklivet.

3.3.1. Alternativ 1: Ge ytterligare ekonomisk ersättning

Möjligheten att ge ytterligare ekonomisk ersättning begränsas av statsstödsrätten. Bidragsgivning till företag sker i nuläget primärt med stöd av GBER, men i viss utsträckning genom de minimis-förordningen. I de flesta åtgärder som beviljas med stöd av GBER ges högsta möjliga stöd enligt GBER, eftersom stödnivåerna i GBER ligger lägre än stödnivån i klimatklivs-förordningen. I praktiken är det därför inte möjligt att ge mer ersättning till åtgärder som bedöms bidra till resiliens och hållbarhet enligt artikel 28.

Att ge ytterligare ekonomisk ersättning kan vara en utmaning även när bidraget ges med stöd av de minimis-förordningen. Hur mycket så kallat de minimis-utrymme ett företag har varierar från ärende till ärende, vilket innebär att möjligheterna att ge ytterligare ekonomisk ersättning inte går att fastställa på förhand. Det innebär att det kan vara oförutsebart och administrativt komplicerat att ge ytterligare ekonomisk ersättning vid bidragsgivning med stöd av de minimis-förordningen.

Ett alternativ till att ge ytterligare ekonomisk ersättning till sökande företag som väljer resilienta och hållbara laddningspunkter är att ge mindre stöd till de som inte gör det. Att veta hur mycket ersättningen till sådana åtgärder behöver sänkas är svårt att fastställa på förhand, eftersom den ytterligare ersättningen till resilienta och hållbara åtgärder som mest får uppgå till 5 procent av kostnaderna för slutprodukten med nettonollteknik. Kostnaderna för slutprodukten är inte samma sak som de stödberättigande kostnaderna, som stödnivån beräknas på i GBER, eftersom kostnaderna för slutprodukten oftast bara utgör en del av de totala kostnaderna för en åtgärd. Hur mycket stödbeloppet ska minskas behöver därför avgöras i det enskilda fallet.

Mot denna bakgrund bedömer Naturvårdsverket att ytterligare ekonomisk ersättning inte är ett lämpligt alternativ vid stödgivning enligt den befintliga klimatklivs-förordningen, då det med stor sannolikhet skulle innebära en mer komplicerad och tidskrävande handläggning, sämre förutsebarhet i stödgivningen och skulle ge ett lägre stödbelopp för en stor andel av Klimatklivets åtgärder.

Med EU-kommissionens godkännande skulle det vara möjligt att ge företag stöd till klimatinvesteringar inom ramen för Klimatklivet utan tillämpning av GBER eller de minimis-förordningen. I det fallet skulle Sverige kunna reglera ytterligare ekonomisk ersättning i klimatklivs-förordningen.

3.3.2. Alternativ 2: Använda kriterierna som urvalskriterier för prioritering vid stödgivning

Alternativet innebär att man inte bara utgår från att bevilja de ansökningar som har störst utsläppsminskning per investeringskrona, utan också prioriterar de som

bidrar till resiliens och hållbarhet i enlighet med artikel 28. Redan nu finns möjligheter i klimatklivsförordningen att ta hänsyn till andra förhållanden än den faktiska utsläppsminskningen, dock inte kriterierna i artikel 28. Genom att inkludera resiliens- och hållbarhetskriterierna i klimatklivsförordningen, på ett liknande sätt som att hänsyn ska tas till exempelvis jordbruksåtgärder, så möjliggör man för resilienta åtgärder att prioriteras framför andra.

En stor del av de sökande som uppfyller kraven i klimatklivsförordningen beviljas stöd. Om kriterierna skulle användas som urvalskriterier är det därför osäkert vilket genomslag kriterierna egentligen skulle få. En sökande skulle sannolikt kunna få stöd även för ett icke-resilient och hållbart alternativ, eftersom det troligtvis skulle bli billigare, vilket skulle innebära att åtgärden fick en högre kvot, det vill säga högre klimatnytta per investeringskrona, och därmed bättre förutsättningar för stöd.⁶² Naturvårdsverket bedömer därför att det inte är ett lämpligt alternativ att använda resiliens- och hållbarhetskriterierna som urvalskriterier vid stödgivning inom Klimatklivet.

3.3.3. Alternativ 3: Använda kriterierna som krav för stödberättigande

Att resiliens- och hållbarhetskriterierna kan användas som villkor för stödberättigande kan dels tolkas som att kriterierna behöver vara uppfyllda för att en åtgärd som innehåller slutprodukter med nettonollteknik ska vara stödberättigad. Dels kan det tolkas som att kriterierna behöver vara uppfyllda för att slutprodukten med nettonollteknik ska vara stödberättigad, men att resterande delar av en åtgärd kan vara stödberättigad oavsett om kriterierna är uppfyllda eller inte.

Möjligheterna att bevilja stöd inom Klimatklivet när en slutprodukt för nettonollteknik inte uppfyller kraven på resiliens och hållbarhet genom att räkna bort kostnaderna för produkten från de stödberättigade kostnaderna, skulle dock vara begränsade. Naturvårdsverket tolkar klimatklivsförordningen som att det inte är möjligt att en sökande "skalar bort" delar av en åtgärd i syfte att ansökan ska kunna beviljas, om det innebär att den decimerade åtgärden inte "står för sig själv" då. Som utgångspunkt ska en ansökan till Klimatklivet avse en komplett åtgärd, och inte enbart de delar som är stödberättigade. Åtminstone i de fall en slutprodukt med nettonollteknik utgör en mer betydande del av en åtgärd skulle det därför vara nödvändigt att avslå hela åtgärden om produkten inte uppfyller kraven på resiliens och hållbarhet.

3.4. Resilienskriteriet

Kommissionen har hittills endast tillgängliggjort data om andelarna av försörjningen inom EU för 25 av cirka 90 slutprodukter med nettonollteknik och deras specifika huvudkomponenter. Det är ovisst när data avseende övriga produkter och komponenter kommer. Det går därför inte att dra några slutsatser kring om de slutprodukter med nettonollteknik som förekommer inom Klimatklivet

⁶² Jämför 4 § klimatklivsförordningen.

är resilienta eller inte.

3.5. Hållbarhetskriteriet

I avsnitt 1.3.2.1 har Naturvårdsverket dragit slutsatsen att en pragmatisk, men kanske inte avsedd, tolkning av kriteriet avseende miljömässig hållbarhet är att det ska anses uppfyllt om en åtgärd som innehåller nettonollteknik bidrar till att minska utsläppen av koldioxid. En förutsättning för att en åtgärd ska beviljas stöd från Klimatklivet är att den bidrar till att varaktigt minska utsläppen av växthusgaser.⁶³

De stödberättigade åtgärderna inom Klimatklivet varierar stort. Naturvårdsverket anser därför att det skulle vara en svårgenomförlig och resurskrävande utmaning att fastställa transparenta kriterier avseende miljömässig hållbarhet som avsåg annat än koldioxidutsläpp under åtgärdens driftsfas. Naturvårdsverket förordar därför att en slutprodukt med nettonollteknik ska anses uppfylla hållbarhetskriteriet till följd av att användningen av den minskar utsläppen av koldioxid.

⁶³ Jämför 1 och 4 §§ klimatklivsförordningen.

Bilaga 3: Kartläggning av andra stödprogram

Stöd	Styrande regelverk	Ansvarig myndighet	Målgrupp	Innehåll	Slutprodukter med nettonollteknik (ej uttömmande)
Industriklivet	Förordning (2017:1319) om statligt stöd till åtgärder som bidrar till industrins klimatomställning	Statens energimyndighet (Energimyndigheten) ⁶⁴	Juridiska personer, inklusive företag ⁶⁵	Bidraget täcker en andel av kostnaderna för att genomföra åtgärder som omfattas av något av Industriklivets tre områden: projekt som bidrar till att minska utsläpp av växthusgaser från industrin som har ett direkt eller indirekt samband med industrins processer; projekt som bidrar till negativa utsläpp genom avskiljning, transport och geologisk lagring av växthusgaser av biogent ursprung eller som tagits ut ur atmosfären; och tillämpning av ny teknik eller andra innovativa lösningar inom industrin som bidrar till att minska växthusgasutsläppen i övriga samhället. ⁶⁶ Bidragsberättigade åtgärder kan vara förstudier, forsknings-, pilot- och demonstrationsprojekt och investeringar inom olika områden. ⁶⁷ Stödnivå i andel av projektets totala kostnad varierar beroende på typ av projekt. Däremot finns det inga beloppsmässiga gränser. ⁶⁸ Anslaget för budgetåret 2025 är totalt 1 345 000 kronor. ⁶⁹	Inga specifika slutprodukter

⁶⁴ SFS 2017:1319 Förordning om statligt stöd till åtgärder som bidrar till industrins klimatomställning 1 §.

⁶⁵ Statens energimyndighet, "Industriklivet – uppskalning och kommersialisering2", *Energimyndigheten*, hämtad 4 juni, 2025, <https://www.energimyndigheten.se/utlysningar/industriklivet--uppskalning-och-kommersialisering2/>.

⁶⁶ SFS 2017:1319 Förordning (2017:1319) om statligt stöd till åtgärder som bidrar till industrins klimatomställning 1 och 6 §§.

⁶⁷ Statens energimyndighet, "Industriklivet", *Energimyndigheten*, hämtad 4 juni, 2025, <https://www.energimyndigheten.se/forskning-och-innovation/forskning/industri/industriklivet/>.

⁶⁸ Statens energimyndighet, "Frågor och svar om Industriklivet", *Energimyndigheten*, hämtad 4 juni, 2025, <https://www.energimyndigheten.se/forskning-och-innovation/forskning/industri/industriklivet/fragor-och-svar-om-industriklivet/>.

⁶⁹ Klimat- och näringslivsdepartementet, *Regleringsbrev för budgetåret 2025 avseende anslag 1:18 Industriklivet inom utgiftsområde 20 Klimat, miljö och natur*, Eskilstuna: Statens energimyndighet, 2024, <https://www.esv.se/statsliggaren/regleringsbrev/Index?rbId=25163> (Hämtad 2025-06-04).

<i>Stöd</i>	<i>Styrande regelverk</i>	<i>Ansvarig myndighet</i>	<i>Målgrupp</i>	<i>Innehåll</i>	<i>Slutprodukter med nettonollteknik (ej uttömmande)</i>
Regionala elektrifieringspiloter	Förordning (2022:107) om statligt stöd till regionala elektrifieringspiloter för tunga transporter	Statens energimyndighet (Energimyndigheten) ⁷⁰	Företag, små och medelstora företag (SMF) och stora företag ⁷¹ Andra juridiska personer än företag under vissa förutsättningar ⁷²	Statsstödet syftar till att påskynda elektrifieringen av tunga godstransporter på väg. ⁷³ Stödet täcker en andel av kostnaderna för utbyggnad av laddinfrastruktur vid fastigheter som uppfyller en viktig eller strategisk funktion för ett eller flera ändamål kopplade till tunga vägtransporter, t.ex. terminaler och återvinningscentraler. ⁷⁴ Det gäller följande ändamål: omlastning av varor och gods; lagerhållning av varor och gods; byte mellan trafikslag för varor och gods; storskalig varu- och godsmottagning; återvinning och renhållning. ⁷⁵ Stödberättigade kostnader är kostnader för uppförande, installation eller uppgradering av laddningsinfrastruktur. ⁷⁶ Stödet täcker 20, 40 eller 50 procent av dessa kostnader, beroende på ifall stödmottagaren är ett stort, ett medelstort respektive ett litet företag. Därtill kan projekt i glesare delar av landet få ytterligare 5 procent i stöd. ⁷⁷	Laddpunkter för elfordon

⁷⁰ SFS 2022:107 Förordning (2022:107) om statligt stöd till regionala elektrifieringspiloter för tunga transporter 6 och 12 §§.

⁷¹ Statens energimyndighet, "Regionala elektrifieringspiloter för tunga transporter", *Energimyndigheten*, hämtad 4 juni, 2025, <https://www.energimyndigheten.se/utlysningar/regionala-elektrifieringspiloter-for-tunga-transporter/>.

⁷² SFS 2022:107 11 §.

⁷³ Statens energimyndighet, "Regionala elektrifieringspiloter för tunga transporter".

⁷⁴ Statens energimyndighet, "Regionala elektrifieringspiloter för tunga transporter".

⁷⁵ Statens energimyndighet, "Regionala elektrifieringspiloter för tunga transporter".

⁷⁶ Statens energimyndighet, "Regionala elektrifieringspiloter för tunga transporter".

⁷⁷ Statens energimyndighet, "Regionala elektrifieringspiloter för tunga transporter".

<i>Stöd</i>	<i>Styrande regelverk</i>	<i>Ansvarig myndighet</i>	<i>Målgrupp</i>	<i>Innehåll</i>	<i>Slutprodukter med nettonollteknik (ej uttömmande)</i>
Bidrag för energieffektivisering i småhus	Förordning (2023:402) om bidrag för energieffektivisering i småhus	Boverket, Länsstyrelsen ⁷⁸	Hushåll, småhus ⁷⁹	Statsstödet är ett bidrag för att genomföra vissa energieffektiviserande åtgärder för småhus som värms upp med el eller gas. ⁸⁰ Bidraget täcker en andel av materialkostnaderna för en uppsättning värmesystems- och klimatskämsåtgärder. Materialkostnader för åtgärder rörande följande är bidragsberättigade: värmepump, biobränslepanna, radiatorer eller andra värmedistributionsystem, fjärrvärmecentral, värmeväxlare, skorsten, styrutrustning till värmepump, utrustning för värmeackumulering, annat material som är nödvändigt för åtgärdernas genomförande, tilläggsisolering av klimatskärmen, byte av fönster eller dörrar, tilläggsglasrutor till befintliga fönster eller dörrar, och vindtätning av klimatskärmen. ⁸¹ Bidraget täcker upp till 50 procent av de bidragsberättigade kostnaderna, med ett maxbelopp på 30 000 kronor per typ av åtgärd (värmesystems- respektive klimatskämsåtgärder). Bidrag ges inte om bidragsbeloppet understiger 10 000 kronor. ⁸²	Biobränslepanna, fjärrvärmecentral, radiatorer eller andra värmedistributionsystem, styrutrustning till värmepump, utrustning för värmeackumulering, värmepump, värmeväxlare

⁷⁸ SFS 2023:402 Förordning om bidrag för energieffektivisering i småhus.

⁷⁹ SFS 2023:402 3 § 2 st.

⁸⁰ Länsstyrelsen i Stockholms län, "Bidrag för energieffektivisering i småhus", *Länsstyrelsen*, hämtad 4 juni, 2025, <https://www.lansstyrelsen.se/stockholm/samhalle/planera-bygga-och-bo/bidrag-for-bostader/bidrag-for-energieffektivisering-i-smahus.html>.

⁸¹ SFS 2023:402 10–11 §§.

⁸² SFS 2023:402 12 §.

Stöd	Styrande regelverk	Ansvarig myndighet	Målgrupp	Innehåll	Slutprodukter med nettonollteknik (ej uttömmande)
Regionalt investeringsstöd (RIS)	Förordning (2022:1467) om statligt stöd till regionala investeringar Förordning (1999:1382) om stödområden för vissa regionala företagsstöd	Tillväxtverket (om ansökningsbeloppet överstiger 25 miljoner) ⁸³ Regioner + Gotlands kommun (om ansökningsbeloppet inte överstiger 25 miljoner kronor) ⁸⁴	Företag, små och medelstora företag (SMF) och stora företag ⁸⁵	Statsstödet är en delfinansiering av investeringar som företag ska göra i någon av tre fastställda stödområden. ⁸⁶ För att vara stödberättigade ska investeringarna vara nyinvesteringar (det vill säga, inte reinvesteringar) i materiella eller immateriella tillgångar. ⁸⁷ Verksamheten ska också bedömas få betydelse för näringslivets utveckling i regionen eller annars ha särskild betydelse för den regionala utvecklingen, och kunna uppnå lönsamhet och varaktig sysselsättning för anställda. ⁸⁸ Investeringen ska vara tillväxtinriktad och bidra till en hållbar utveckling för företaget och den aktuella regionen. För stödberättigande ska investeringsbeloppet vara 8 miljoner kronor eller mer och stödet utgår som andel av investering. ⁸⁹ Andelens storlek beror dels på företagets storlek och dels i vilket stödområde verksamheten bedrivs, enligt följande: – Stödområde 1: små företag, 40 procent; medelstora företag, 30 procent; stora företag, 20 procent. – Stödområde 2: små företag, 35 procent; medelstora företag, 25 procent; stora företag, 15 procent. – Stödområde 3: små företag, 30 procent; medelstora företag, 20 procent; stora företag, 10 procent. ⁹⁰	Inga specifika slutprodukter

⁸³ SFS 2022:1467 *Förordning om statligt stöd till regionala investeringar* 28 §.

⁸⁴ SFS 2022:1467 4 och 28 §§.

⁸⁵ SFS 2022:1467 10 §.

⁸⁶ SFS 2022:1467 6 och 10 §§.

⁸⁷ Tillväxtverket, "Regionalt investeringsstöd", *Tillväxtverket*, hämtad 4 juni, 2025, <https://tillvaxtverket.se/tillvaxtverket/sokfinansiering/utlysningar/utlysningar/regionaltinvesteringsstod.3519.html>.

⁸⁸ SFS 2022:1467 11 §.

⁸⁹ Region Värmland, "Regionalt investeringsstöd", *Region Värmland*, hämtad 4 juni, 2025, <https://www.regionvarmland.se/regionvarmland/utveckling-tillvaxt/projektmedel-bidrag-och-foretagsstod/regionala-foretagsstod/regionalt-investeringsstod>.

⁹⁰ SFS 2022:1467 9–10 §§.

Stöd	Styrande regelverk	Ansvarig myndighet	Målgrupp	Innehåll	Slutprodukter med nettonollteknik (ej uttömmande)
Fonden för rättvis omställning (FRO)	Förordning (EU) 2021/1056	Tillväxtverket ⁹¹	Juridiska personer, inklusive företag ^{92 93}	Fonden för en rättvis omställning (FRO) är ett stöd till regioner och sektorer som står inför allvarliga socioekonomiska utmaningar till följd av omställningen till klimatneutralitet. ⁹⁴ Det gäller regioner med höga koldioxidutsläpp och hög sysselsättning inom koldioxidintensiva industrier. I Sverige omfattas följande industrier och län av FRO: metall-industrin i Västerbotten, mineralindustrin på Gotland, och stålindustrin i Norrbotten. ⁹⁵ Stödberättigade projekt är sådana som bidrar till omställningen till koldioxidneutralitet inom dessa industrier och län. I Sverige består stödberättigade projekt av insatser relaterade till forskning och utveckling av diverse nettonoll-tekniker, bl.a. koldioxid-avskiljning och -lagring och förnyelsebara eller bio-baserade bränslen. ^{96 97} Stödet kan täcka upp till 90 procent av projektets totala budget, varav EU står för 50 procent genom finansiering från FRO och Sverige står för 40 procent genom finansiering från Tillväxtverkets nationella projektmedel. ^{98 99}	Anläggning för framställning och extraktion av väte till och från ammoniak, biobaserade bränslen, brikett- och pelletspressar, förnyelsebara bränslen, koldioxidavskiljning, koldioxidlagring, vätgaslagringsanläggningar ^{100 101}

⁹¹ Näringsdepartementet, *Uppdrag att förbereda för ett nationellt program inom fonden för en rättvis omställning 2021–2027*, Stockholm: Regeringskansliet, 2020, <https://www.regeringen.se/contentassets/f5e08a3bb12f4e37b3143c1a0498f68b/uppdag-att-forbereda-for-ett-nationellt-program-inom-fonden-for-en-rattvis-omstallning-2021-2027.pdf> (Hämtad 2025-06-04).

⁹² Tillväxtverket, "Forska för att utveckla cementindustrin", *Tillväxtverket*, hämtad 4 juni, 2025, <https://tillvaxtverket.se/tillvaxtverket/sokfinansiering/utlysningar/utlysningar/forskaforattutveckla cementindustrin.9228.html>.

⁹³ Tillväxtverket, "Forska för att utveckla stål- och metallindustrin", *Tillväxtverket*, hämtad 4 juni, 2025, <https://tillvaxtverket.se/tillvaxtverket/sokfinansiering/utlysningar/utlysningar/forskaforattutveckla stalochmetallindustrin.9256.html>.

⁹⁴ Europaparlamentet, "Fonden för en rättvis omställning", *Europaparlamentet*, hämtad 4 juni, 2025, <https://www.europarl.europa.eu/factsheets/sv/sheet/214/fonden-for-en-rattvis-omstallning-fro->.

⁹⁵ Tillväxtverket, "Fonden för en rättvis omställning", *Tillväxtverket*, hämtad 4 juni, 2025, <https://tillvaxtverket.se/tillvaxtverket/omtillvaxtverket/eufonder/fondenforen-rattvis-omstallning.1909.html>.

⁹⁶ Tillväxtverket, "Forska för att utveckla cementindustrin".

⁹⁷ Tillväxtverket, "Forska för att utveckla stål- och metallindustrin".

⁹⁸ Tillväxtverket, "Forska för att utveckla cementindustrin".

⁹⁹ Tillväxtverket, "Forska för att utveckla stål- och metallindustrin".

¹⁰⁰ Tillväxtverket, "Forska för att utveckla cementindustrin".

¹⁰¹ Tillväxtverket, "Forska för att utveckla stål- och metallindustrin".

Stöd	Styrande regelverk	Ansvarig myndighet	Målgrupp	Innehåll	Slutprodukter med nettonollteknik (ej uttömmande)
Elbilspremie*	*Planerad start januari 2026	Naturvårdsverket ¹⁰²	Hushåll med inkomster upp till 80 procent av medelinkomst och som bor i landsbygds-kommuner eller i andra områden med begränsad tillgång till kollektivtrafik. ¹⁰³	Den 28 maj 2025 lämnade Naturvårdsverket en andra delredovisning av uppdraget till Regeringskansliet. Redovisningen omfattar Naturvårdsverkets förslag till innehåll i den Sociala klimatplan som regeringen ska lämna till EU-kommissionen senare under 2025 och ett förslag till utformning av en riktad elbilspremie. Redovisningen omfattar även förslag till nationell stödförordning och konsekvensanalys av förslagen. Fortsatt beredning av innehåll i den sociala klimatplanen kommer att ske inom Regeringskansliet och det är regeringen som kommer att lämna in det slutliga förslaget till svensk social klimatplan.	Batterier i elbilar
Skatte-reduktion för grön teknik	Lag (2020:1066) om förfarandet vid skattereduktion för installation av grön teknik Inkomstskattelag (1999:1229)	Skatteverket ¹⁰⁴	Hushåll, småhus och ägarlägenheter ¹⁰⁵¹⁰⁶	Statsstödet är en skattereduktion för kostnaden av att anlita ett företag för installation av grön teknik. ¹⁰⁷ Avdraget täcker upp till 20 procent av kostnaden för installation av solceller och upp till 50 procent av kostnaden för installation av system för lagring av egenproducerad el eller installation av laddningspunkt för elfordon. ¹⁰⁸ Endast kostnader rörande arbete och material är avdragsberättigade, och skattereduktion har ett maxbelopp på 50 000 kronor per år. ¹⁰⁹	Batteri- och energilagringsteknologier, laddpunkter för elfordon, solceller (fotovoltaiska celler)

¹⁰² Klimatklivet och Ladda bilen har exkluderats från denna bilaga då de ingår i slutredovisningen som helhet

¹⁰³ Delredovisning II av regeringsuppdrag om att ta fram underlag till Sveriges sociala klimatplan

¹⁰⁴ SFS 2020:1066 Lag om förfarandet vid skattereduktion för installation av grön teknik 4 §.

¹⁰⁵ SFS 2020:1066 9 § 3 p.

¹⁰⁶ Skatteverket, "Så fungerar skattereduktion för grön teknik", *Skatteverket*, hämtad 4 juni, 2025, <https://www.skatteverket.se/privat/fastigheterochbostad/gronteknik/safungerarskattereduktioneforgronteknik.4.676f4884175c97df4192870.html>.

¹⁰⁷ Skatteverket, "Så fungerar skattereduktion för grön teknik".

¹⁰⁸ Skatteverket, "Så fungerar skattereduktion för grön teknik".

¹⁰⁹ Skatteverket, "Så fungerar skattereduktion för grön teknik".